Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem

Samen bouwen aan de kracht van 55-plussers

Ouderenbeleid Arnhem

GEMEENTE Arnhem

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**03**
2.	**Hoe het gaat met onze 55-plussers**	**08**
3.	**Kaders voor het beleidsplan**	**14**
4.	**Meedoen en ontmoeten**	**19**
5.	**Gezond en fit in Arnhem**	**23**
6.	**Samen wonen, samen leven**	**28**
7.	**Samen bouwen aan de uitvoering**	**31**
8.	**Bijlagen**	**35**
	Bijlage 1: Verbinding met bestaand beleid en ontwikkelingen	36
	Bijlage 2: Participatielogboek ouderenbeleid Arnhem	41
	Bijlage 3: Lijst van betrokken organisaties – ouderenbeleid Arnhem	48
	Bijlage 4: Duiding cijfers 55-plussers in Arnhem	50
	Bijlage 5: Infographic	59
	Bijlage 6: Kansrijke projecten 2025-2026	61

1. Inleiding

Een veerkrachtige stad

De waarde van elke nieuwe dag wordt beter voelbaar naarmate je ouder wordt. Als 68-jarige kan ik er inmiddels over meepraten. Daarom ben ik er trots op dat ik mag werken aan beleid om ouderen op een volwaardige manier te betrekken bij het leven in onze mooie stad. De kennis en levenservaring die het ouder worden met zich meebrengt is belangrijk. Ook al kun je fysiek niet meer wat je vijftig jaar geleden kon, je wil wel gezien worden en je eigen bijdrage leveren.

Een op de drie Arnhemmers is straks ouder dan 55 jaar. Daar bereiden we ons nu al op voor. Het is mooi om te zien wat er in de afgelopen jaren al is bereikt. Dit danken we aan de goede samenwerking met onze partners in Arnhem, waarvoor ik als wethouder dankbaar ben. Het is fijn dat er ook nu al een netwerk van inwoners en organisaties bestaat dat zich dagelijks inzet voor het welzijn van ouderen. Als gemeente ontwikkelen we integraal ouderenbeleid. Dit beleidsplan is daartoe een eerste aanzet. We streven naar een veerkrachtige leefomgeving, waarbij we uitgaan van de kracht van onze ouderen.

Arnhem is een levendige stad, waar generaties elkaar ontmoeten en van elkaar leren. Daarom investeren we in laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden voor 55-plussers. We faciliteren vrijwilligerswerk en mantelzorg. We stimuleren vitaliteit door een specifiek bewegingsaanbod en financiële ondersteuning voor wie dit nodig heeft. En we werken aan een gevarieerd en eigentijds woningaanbod voor ouderen.

Onze samenleving is in de afgelopen tientallen jaren veranderd. Mensen worden ouder, zijn mondiger dan vroeger en wonen langer thuis. Arnhem past zich daarop aan. We ondersteunen wie kwetsbaar is, zodat er gelijke kansen ontstaan. Ouderen doen ertoe en bouwen mee aan de stad van morgen. Samen zijn we Arnhem.

Bob Roelofs
Wethouder Ouderenbeleid

"Een op de drie Arnhemmers is straks ouder dan 55 jaar. Daar bereiden we ons nu al op voor."

Fotograaf: Gerrit Davelaar

"Wij wensen al die mensen veerkracht toe. Dat zij positief zijn, zin krijgen. Dat ze zich sterk en strijdvaardig voelen. Dat ze de energie laten stromen, de armen gracieus zwaaiend in de lucht, dansend! Dat ze weer sprankelen. Wij wensen die mensen de speelsheid toe van een kind en dat ze zich weer zeker mogen voelen, ondanks dat stramme oude lijf."

Quote uit de voorstelling Veerkracht on Tour van Theatermaker Boaz Boele

Ouderen verrijken Arnhem met hun levenservaring, wijsheid en kennis, verbinden generaties en versterken onze gemeenschappen. De verhalen en inzichten die zij delen zijn van grote waarde en verrijken het leven in onze stad op betekenisvolle wijze.

In de komende jaren zal de rol van ouderen in Arnhem nog verder toenemen aangezien de samenstelling van onze samenleving verandert; er komt een dubbele vergrijzing op ons af. In 2050 is 1 op de 3 inwoners in Arnhem 55 en ouder. Deze stijging leidt tot meer ouderen met complexe zorgvragen. Waar voorheen ouderen sneller naar een verzorgingshuis verhuisden, zijn de zorg en ondersteuning voor ouderen steeds meer gericht op zo lang mogelijk behoud van zelfregie en thuis wonen. Voor de groep ouderen die langer thuis woont met een complexe zorgvraag, neemt de mogelijkheid om mee te doen snel af, wat hun welbevinden en gezondheid negatief beïnvloedt. Tegelijkertijd is er een krappe arbeidsmarkt, waardoor het moeilijk is om voldoende personeel te vinden om voor ouderen te zorgen, zowel thuis als in verpleeghuizen.

Er is dus sprake van een tekort aan personeel en onvoldoende geld, waardoor het leveren van goede zorg onder druk staat. Dat betekent dat wij een beweging moeten maken van zorg naar preventie, een sterke sociale basis en omzien naar elkaar. Als gemeente Arnhem moeten wij keuzes maken om de ondersteuning en zorg die wij bieden toekomstbestendig te maken. Naasten, wijkgenoten, mantelzorgers en vrijwilligers zullen – naast partners en professionals – steeds meer een rol krijgen in het ondersteunen van en zorgen voor onze oudere inwoners.

Dit betekent dat er dus niet alleen een beroep wordt gedaan op de gemeente en haar partners, maar ook op de rest van de gemeenschap. Deze beweging is nodig zodat onze oudere inwoners zo lang mogelijk onderdeel kunnen blijven van onze zorgzame gemeenschap. Want zo vitaal mogelijk oud(er) worden, doen wij niet alleen. We hebben elkaar nodig om veerkrachtig te zijn en dit samen te realiseren.

De vergrijzing brengt niet alleen een uitdaging, het brengt ook een rijkdom aan veerkrachtige inwoners die steeds langer en actiever oud(er) worden in Arnhem en zich (vrijwillig) inzetten met hun passie en levenservaring. Ze doen dat bijvoorbeeld door hun talenten en senioriteit op de werkvloer in te zetten, maar ook met oppassen op kleinkinderen, het geven van workshops in het wijkcentrum of door voor een ander te koken. Energieke, talentvolle ouderen zijn een steunpilaar en een verrijking voor de gemeenschappen in onze wijken en buurten.

Om richting te kunnen geven aan de wijze waarop onze Arnhemse inwoners ouder worden en weloverwogen hun keuzes kunnen maken, hebben wij dit beleidsplan ontwikkeld. Het plan, ‘Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem’, geeft een meerjarenperspectief en geeft daarmee antwoord op de vraag:

Hoe zorgen we dat Arnhemmers vitaal en op eigen wijze oud(er) kunnen worden in onze stad?

Het beleidsplan komt voort uit onze visie dat Arnhem een levendige en verbonden stad moet zijn waar generaties elkaar ontmoeten en van elkaar leren. Voor onze 55-plussers betekent dit dat we een samenleving creëren waarin zij vitaal oud(er) kunnen worden, actief betrokken blijven en hun levenservaring kunnen delen. Wij investeren in inclusieve

en zorgzame buurten waarin iedereen zich welkom voelt, waar de diversiteit van onze ouderen gezien wordt als een bron van kracht en inspiratie en waar wij naar elkaar omkijken.

Ook als je in een kwetsbare positie komt, blijven we elkaar ondersteunen, altijd in de vertrouwde sfeer van de Arnhemse wij(k)cultuur. De wederkerigheid tussen elkaar (wij) en in de wijk. Samen bouwen we aan een stad waar ouderen zich gewaardeerd voelen en volop mee kunnen blijven doen.

Het beleidsplan legt de focus op 'inzet in de wijk' en 'investeren in preventie' zoals beschreven in de visie 'Een sociaal domein in beweging', de 'Nota Wonen en Zorg' en 'het regioplan Centraal Gelderland' (Integraal Zorg Akkoord).

Centraal staan hierin drie pijlers: **'Meedoen en ontmoeten', 'Gezond en fit'** en **'Samen wonen, samen leven'**. Binnen die pijlers richten wij ons op zo veel mogelijk preventie en uitstel van de zorgvraag van ouderen door vitaal oud(er) te worden.

Nieuwe ontwikkelingen zoals de transformatie welzijn, de wijknetwerken zorg en welzijn, het huisvestingsplan voor senioren, het verbeteren van de inkomensregelingen en het vrijwilligersbeleid zijn cruciale ontwikkelingen om vitaal oud(er) te kunnen worden in Arnhem. De integraliteit ligt in de voortdurende samenwerking die nodig is om de doelstellingen in dit beleidsplan te realiseren. Samen bouwen wij aan 'Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem'.

Het beleidsplan richt zich op de doelgroep 55-plus. Hoe jong iemand zich voelt, komt niet altijd overeen met hun werkelijke leeftijd. De leeftijdsgroep 55-plussers is enorm divers en verschillende levensfases vragen om een andere aanpak.

Arnhem gaat al in een vroeg stadium investeren in onze ouder wordende inwoners om er aan bij te dragen dat Arnhemmers zo vitaal mogelijk oud(er) worden. Vitaliteit zorgt voor een leven vol ontmoeting en zingeving én stelt hiermee ook de zorgvraag uit. Om dit te bereiken, worden Arnhemmers al vanaf hun 55e levensjaar gestimuleerd om op jonge(re) leeftijd bewust te zijn van hoe zij vitaler oud(er) kunnen worden. Daarnaast is er een groep die om verschillende redenen meer afhankelijk is van de ondersteuning van een ander en voor wie vitaal ouder worden niet vanzelfsprekend is. Factoren zoals armoede, taalgebrek, mobiliteitsproblemen, gezondheidsproblemen, dementie, een klein sociaal netwerk en/of andere belemmeringen maken het moeilijk om actief deel te nemen aan de maatschappij. Door deze groep extra aandacht te geven, kan bij deze Arnhemmers de meeste impact worden bereikt.

In dit beleidsplan beginnen we met een analyse van de huidige situatie van onze 55-plussers, waarbij de cijfers uit hoofdstuk 2 en bijlage 4 'Duiding cijfers 55-plussers in Arnhem' als een nulmeting dienen voor toekomstige ontwikkelingen. De cijfers worden aangevuld met duiding uit gesprekken die gevoerd zijn met Arnhemse ouderen en betrokken organisaties. In hoofdstuk 3 worden de kaders voor vitaal ouder worden geschetst en de belangrijkste werkzame elementen benoemd. Vervolgens maken we in de hoofdstukken 4, 5 en 6 de doelstellingen en acties voor respectievelijk 'meedoen en ontmoeten', 'gezond en fit', en 'samen wonen, samen leven' concreet. Tot slot biedt hoofdstuk 7 een vooruitblik op de uitvoering van dit beleidsplan.

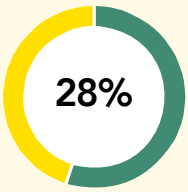
2. Hoe het gaat met onze 55-plussers

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de demografie van de 55-plussers in Arnhem. In **bijlage 4** worden de cijfers nader toegelicht en gekoppeld aan de ervaringen van de doelgroep. De ervaringen komen voort uit vele gesprekken die er zijn geweest met ouderen zoals tijdens de raadsbijeenkomst in november 2023, de nagesprekken van Veerkracht on Tour in juni en juli 2024 en de focusgroepen met 55-plussers in september 2024.

De cijfers én ervaringen geven weer hoe het gaat met onze 55-plussers én welke kansen voor ontwikkeling er zijn. De cijfers dienen tevens ook als meetbare indicatoren waaraan we onze doelstellingen en toekomstige resultaten kunnen toetsen.

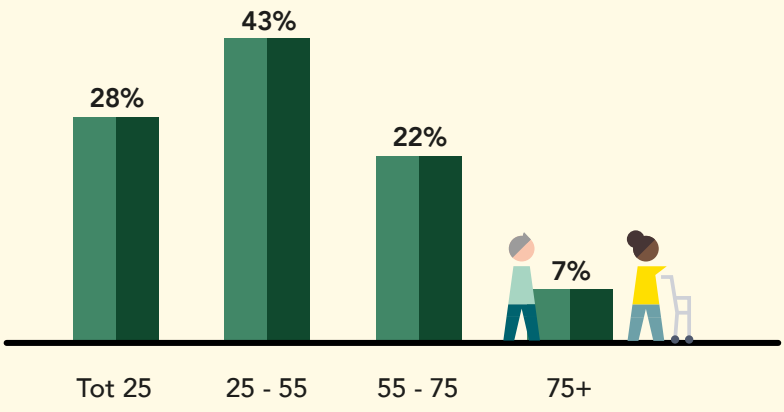
2.1 Demografie

Op dit moment is bijna een derde van de inwoners van Arnhem ouder dan 55 jaar. Voornamelijk de groep 75-plussers zal bijna twee keer zo groot zijn in 2040. Bij met name deze groep neemt de complexe zorgvraag toe. De gemeente wil met dit beleidsplan voorsorteren op deze sterke vergrijzing door de vitaliteit onder 55-plussers te vergroten.

van de Arnhemmers is 55 jaar of ouder
48.090 Arnhemmers zijn 55 jaar of ouder, 28% van alle inwoners.
Het aantal 25-minners ligt iets hoger: 49.620 inwoners.
De meesten, zo'n 43%, zijn tussen de 25 en 55 jaar.*

Figuur 1: percentage inwoners per leeftijdscategorie (2024)

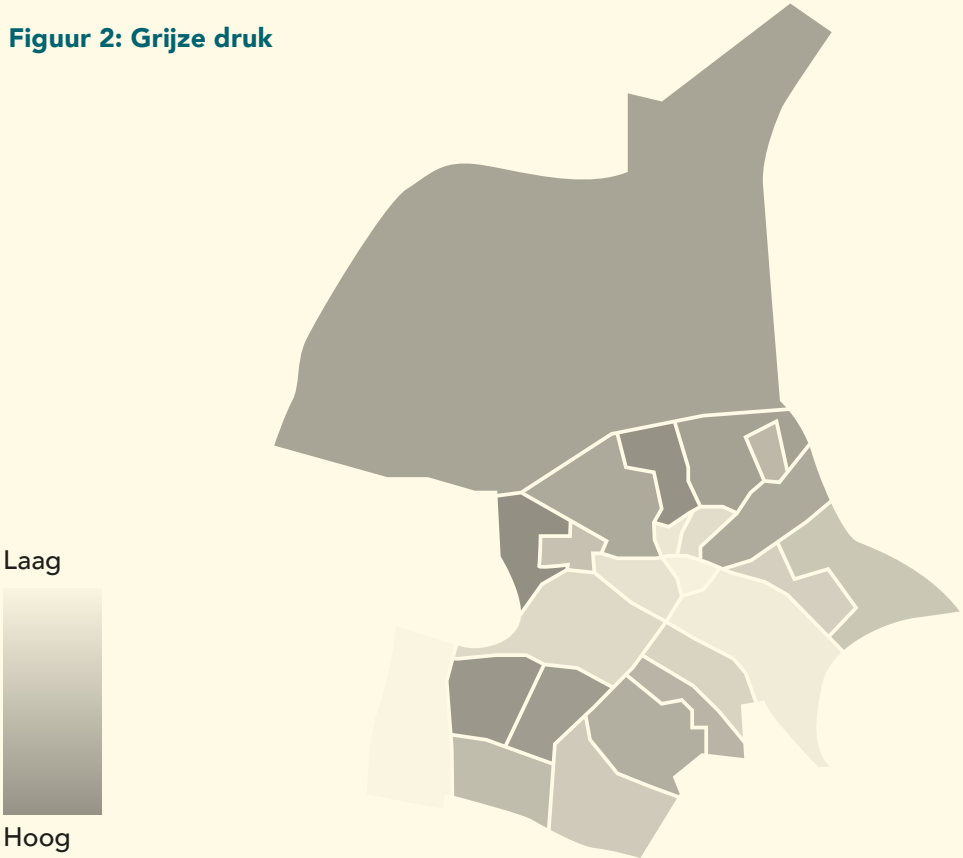
*Bron: Arnhem in cijfers 2023

Mate van grijze druk in Arnhemse wijken

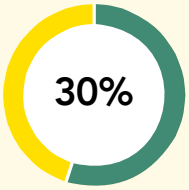
Grijze druk geeft inzicht in de verhouding van het aantal 65-plussers ten opzichte van de beroepsbevolking (20-64 jaar) in verschillende wijken van Arnhem. Donkergekleurde wijken hebben een hoge grijze druk, wat kan betekenen dat deze wijken extra ondersteuning, voorzieningen en passende woningen nodig hebben om de oudere inwoners te ondersteunen. De wijken Klingelbeek, Alteveer/Cranevelt, Elderveld en Elden hebben op dit moment de meeste grijze druk.*

Figuur 2: Grijze druk

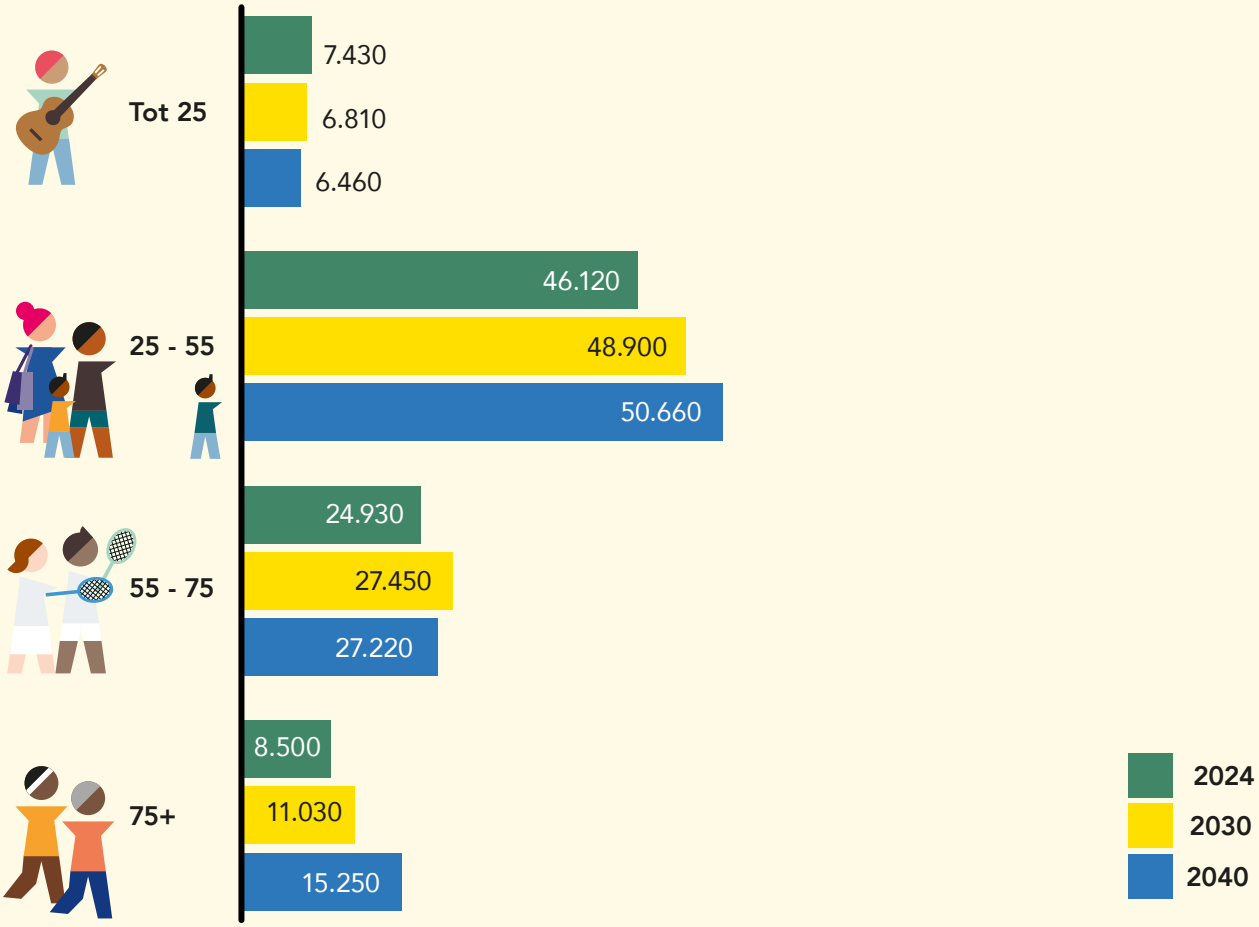
*Bron: Arnhem in cijfers 2023

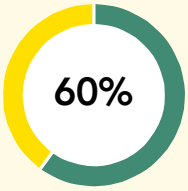
meer 75+-huishoudens in 2030

Het aantal 75+-huishoudens stijgt met 30% tot en met 2030. In de periode daarna zet de groei in het aantal 75+-huishoudens door: een stijging van ongeveer 38% tussen 2031 en 2040. In deze groep zal de zorgvraag toenemen en complexer worden. Het aantal 55 - 75-jarigen huishoudens stijgt met 10% tot en met 2030 maar blijft daarna relatief gelijk.*

Figuur 3: ontwikkeling huishoudens naar leeftijd (2024-2040)

*Bron: Arnhem in cijfers 2023

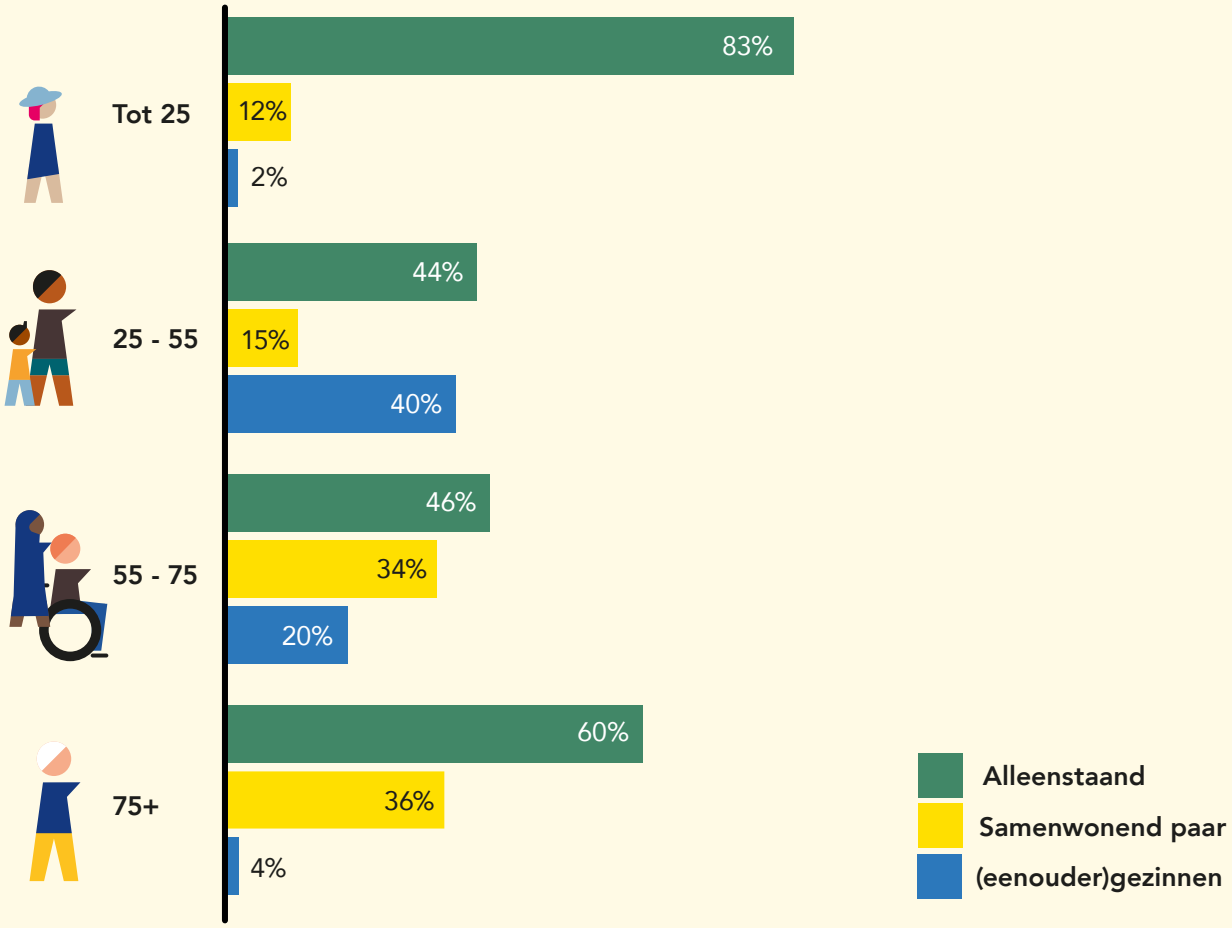

van Arnhemse 75-plussers zijn alleenstaand

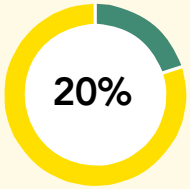
Veel ouderen wonen alleen of samen met hun partner. Naarmate de leeftijd toeneemt komt men er vaker alleen voor te staan. Maar liefst 60% van de doelgroep 75+ is alleenstaand, ten opzichte van 46% in de groep 55- tot 75-jarigen. Alleenstaanden ervaren vaker meer eenzaamheid en krijgen minder makkelijk ondersteuning van naasten.*

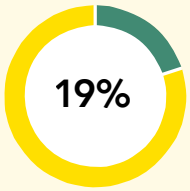
Figuur 4: huishoudens naar leeftijd en type (2024)

*Bron: Arnhem in cijfers 2023

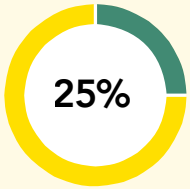

van de 55- tot 75-plussers hebben kinderen nog thuis wonen
De mate van thuiswonende kinderen bij 55- tot 75-plussers duidt op zowel een verlate zelfstandigheid van jongvolwassenen als op een tekort aan betaalbare huisvesting. Dit kan leiden tot verhoogde zorgdruk bij ouderen, vooral als zij ook verantwoordelijk zijn voor de zorg van nog oudere familieleden.*

van de 55-plussers hebben een migratieachtergrond
9275 van 55-plussers in Arnhem hebben een migratieachtergrond. Dit zijn 55-plussers die in het buitenland geboren zijn. Deze groep heeft vaker moeite om mee te doen. Hierbij zijn niet meegerekend de 55-plussers die zelf in Nederland geboren zijn met tenminste 1 ouder in het buitenland.*

van de inwoners vindt dat er voldoende voorzieningen zijn voor 55-plussers
Dit is een daling ten opzichte van 2021 toen 27% van inwoners vond dat er voldoende voorzieningen zijn voor 55-plussers. Passende voorzieningen zijn nodig ter ondersteuning bij het vitaal oud(er) worden.*

***Bron: Arnhem in cijfers 2023**

3. Kaders voor het beleidsplan

In dit hoofdstuk worden de kaders van het beleidsplan én de werkzame elementen voor een vitaal oud(er) Arnhem beschreven. We beginnen met de analyse van de doelgroep 55-plussers, gevolgd door een toelichting op de drie pijlers en waarom we ons hierop richten. Binnen deze pijlers ligt de nadruk op preventie en de sociale basis.

3.1 Vitaler oud(er) worden: wat is dat?

Een recent onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) genaamd **"Investeren in vitale Ouderen" (2024)** laat zien hoe we ouderen kunnen helpen gezond en gelukkig oud te worden.

Ouderen zijn gezonder en gelukkiger wanneer ze tevreden zijn met hun leven, plezier hebben en zich nuttig voelen. Ook helpt het hun gezondheid het meest als ze meedoen aan sociale, culturele en sportieve activiteiten. Daarnaast zijn (vrijwilligers)werk, inkomen, relaties, vaardigheden en gezondheid belangrijk. Ouderen die anderen ontmoeten voelen zich goed, doen meer mee en hebben een sterkere sociale basis. Hierdoor blijven ze langer gezond en wordt hun zorgvraag uitgesteld.

Een vitaal oud(er) wordende samenleving is een verrijking. Vitaal oud(er) worden kan een bron van persoonlijke groei zijn en biedt ruimte voor actieve deelname aan de gemeenschap. Hierdoor voelen 55-plussers zich enerzijds gewaardeerd en betrokken en profiteren we anderzijds allemaal van hun kennis, ervaring en bijdrage. Dit versterkt de sociale cohesie en zorgt voor een hechtere, inclusieve samenleving waar iedereen zich gewaardeerd voelt.

Bewustwording over vitaal oud(er) worden is de eerste stap. Dat geldt niet enkel voor 55-plussers maar voor de gehele samenleving. Door de bewustwording onder 55-plussers te vergroten kunnen zij op tijd keuzes maken. Keuzes voor een gezonde leefstijl, waar en hoe zij willen wonen en wie er straks voor hen zorgt als dat nodig is. Deze inzichten en de opbrengsten van de gesprekken met Arnhemse ouderen hebben geleid tot drie pijlers voor vitaler oud(er) worden in Arnhem. Deze pijlers komen overeen met het model Positieve Gezondheid dat al veel gebruikt wordt door professionals in Arnhem.

"Het is geweldig om elkaar te kunnen helpen. Nieuwe mensen geven energie."

Ingrid is vrijwilliger bij verzorgingshuis Heyendaal (onderdeel van Drie Gasthuizen). Ze handwerkt er met bewoners en 1x per maand organiseert ze er een danscafé. Ingrid: "Dat slaat heel erg goed aan. We organiseren het elke maand en het is steeds een groot succes. Ik trek iedereen erbij en zorg dat ze een gezellige middag hebben. De verzorgers waren eerst wat terughoudend, maar doen nu ook mee." Wim, haar man, kwam er ook wel eens om spullen te repareren en werd door de coördinator gevraagd of hij niet meer wilde doen. En zo werd hij chauffeur.

Ingrid, vrijwilliger bij verzorgingshuis Heyendaal (onderdeel van Drie Gasthuizen)

Pijler 1: Meedoen en ontmoeten

Sociale en culturele ontmoetingen zijn cruciaal voor ouderen om een sterk sociaal netwerk te behouden, vooral als ze langer thuis wonen met een zorgvraag. Door ontmoetingen te stimuleren, van huiskamergesprekken tot vrijwilligerswerk, kunnen ouderen actief blijven en hun sociale netwerken uitbreiden. Dit verhoogt hun vitaliteit en vermindert hun zorgbehoefte.

Pijler 2: Gezond en fit

Preventie is essentieel voor een gezonde levensstijl bij ouderen. Samen met zorg-, woon- en welzijnsorganisaties werken we aan een integrale aanpak om ouderen vitaal te houden. Dit omvat het aanbieden van gezondheidsprogramma's, voorlichting over voeding en beweging en het bevorderen van gezondheidsvaardigheden. Een stabiele basis, zoals voldoende inkomen, een veilige woonsituatie en passende zorg en ondersteuning zijn hierbij cruciaal. Door samen te werken, verschuiven we de focus van zorg naar preventie.

Pijler 3: Samen wonen, samen leven

We versterken gemeenschappen om een zorgzame en inclusieve omgeving te creëren. Het doel is dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen waarbij ze zelf de regie voeren en zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven.
We volgen deze pijlers om inzichtelijk te maken waar we ons op richten. Echter is er binnen deze pijlers sprake van kruisbestuiving. Door deze drie pijlers te volgen en de inzichten uit het SCP-onderzoek te integreren, creëren we in Arnhem een omgeving waar ouderen vitaal, actief en betrokken kunnen blijven, met ondersteuning wanneer zij die nodig hebben.

3.2 Verschillende levensfases

Met 55 jaar voelt men zich vaak nog niet 'oud'. Inwoners tussen de 55 en 65 jaar werken meestal nog, doen vrijwilligerswerk, hebben soms nog kinderen thuis en/of zijn mantelzorger voor hun ouders. Toch zien we dat de invulling van het leven in deze fase sterk kan verschillen, afhankelijk van persoonlijke omstandigheden en sociale factoren. Dat vraagt om een brede en flexibele benadering. We hebben er bewust voor gekozen dit beleidsplan ook te richten op de inwoner vanaf 55 jaar om de volgende redenen:

- Veranderingen in leefstijl op jonge leeftijd zorgen voor vitaliteit en zelfstandigheid op latere leeftijd;
- Veel inwoners tussen de 55-65 jaar worden de 'sandwichgeneratie' genoemd, waarin ouders zowel voor hun kinderen als voor hun (ouder wordende) ouders moeten zorgen. Dit kan heel belastend zijn en vraagt specifieke ondersteuning;
- Sommige inwoners voelen zich eerder oud door armoede, gezondheidsproblemen, dementie, een klein sociaal netwerk en/of andere belemmeringen om actief deel te nemen aan de maatschappij;
- 'De oudere bestaat niet'. Hoe jong iemand zich voelt hangt niet altijd samen met leeftijd. De ene doet op zijn 85ste nog alles zelf. De ander krijgt al op jonge leeftijd dementie. Het leven is voor iedereen anders. Dit onderstreept de noodzaak om verschillen te erkennen en een divers beleid te voeren.

In dit beleidsplan leggen wij vooral de focus op het vergroten van vitaliteit en het zo lang mogelijk behouden van zelfstandigheid en regie, ongeacht de leeftijd. Onze prioriteit ligt bij Arnhemmer van 65 jaar en ouder. Daarnaast hebben we oog voor de leeftijdsgroep van 55 tot 65 jaar, met wie we vooral preventief aan de slag gaan. We zorgen voor een basisfundament zodat ook zij straks op eigen wijze oud(er) kunnen worden in Arnhem.

Om dit te realiseren, hebben we een indeling gemaakt in diverse levensfases, zodat ons beleid aansluit bij de specifieke behoeften van verschillende groepen. We onderscheiden hierin de volgende (niet-leeftijdsgebonden) levensfasen:

- Nog actief werkenden
- Gepensioneerd en nog relatief gezond en vitaal
- (Steeds) meer afhankelijk van hulp van een ander

Bij het maken van activiteiten en voorzieningen voor deze groepen is het belangrijk om uit te gaan van de verschillende behoeften. In de uitvoering van het beleidsplan houden wij rekening met een verscheidenheid aan activiteiten die passen bij de verschillende levensfasen van onze inwoners.

3.3 Mantelzorgers en vrijwilligers

Mantelzorgers en vrijwilligers spelen een onmisbare rol in de ondersteuning van kwetsbare groepen binnen de Arnhemse samenleving. Dit geldt in het bijzonder voor de 55-plussers die, zoals eerder benoemd, steeds vaker te maken krijgen met keuzes rondom eigen vitaliteit, wonen en mantelzorg.

Er is een groeiende groep 55-plussers die zelf zorg verleent aan hun ouders of andere naasten. Soms zelfs als hun kinderen nog thuis wonen. Deze mantelzorgers zijn essentieel voor het ondersteunen van een tweede groep: mensen die, door gezondheidsproblemen en andere barrières, afhankelijker zijn van de ondersteuning van anderen. Mantelzorgers en vrijwilligers zorgen ervoor dat deze kwetsbare groep toch deel kan blijven uitmaken van de maatschappij.

In dit beleidsplan erkennen wij de waarde van mantelzorgers en vrijwilligers, maar gaan niet specifiek in op de ondersteuning van deze doelgroepen. De ambities, doelen en activiteiten voor vrijwilligers staan in het **vrijwilligersbeleid** en het **mantelzorgakkoord**.

3.4 Hoe bouwen wij door?

In de hoofdstukken 4 tot en met 6 beschrijven wij hoe we onze huidige initiatieven en aanbod kunnen verbeteren, zodat het beter past bij de behoeften van de ouderen van nu en dat deze toekomstbestendig zijn. We bespreken dit aan de hand van de pijlers ‘meedoen en ontmoeten’, ‘gezond en fit’ en ‘samen wonen, samen leven’. Waar we zien dat er iets extra’s nodig is, starten wij met initiatieven in de wijk. Dat doen we om te garanderen dat onze voorzieningen aansluiten bij de behoeften van de inwoners en omdat we zien dat er per wijk maatwerk nodig is. Door op een vernieuwende en flexibele manier te werken, kunnen we ons aanbod voortdurend aanpassen aan de veranderende behoeften van de inwoners. Wat werkt, schalen we op.

4. Meedoen en ontmoeten

4.1 Waarom is meedoen en ontmoeten belangrijk?

Recent onderzoek van het **Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)** toont aan dat het activeren van ouderen om te participeren de kans op behoud van welbevinden in latere levensjaren verhoogt. Met participatie bedoelen we een brede deelname aan sociale ontmoetingen, cultuur, sport en beweging. Naarmate je ouder wordt, wordt dit nog belangrijker dan (vrijwilligers)werk.

In de gemeente Arnhem zetten we ontmoeting in als toegangspoort. Ontmoeting is het startpunt van het meedoen, kennis en ervaring terug geven aan de maatschappij en zingeving ervaren. Het is ook een toegangspoort om passende ondersteuning en hulp te krijgen wanneer dat nodig is. Wanneer we elkaar helpen, dragen wij bij aan de wij(k)-cultuur van Arnhem. De wederkerigheid tussen elkaar (wij) en in de wijk. Dit hoofdstuk beschrijft hoe we dat gaan aanpakken.

4.2 Doelen

We monitoren de voortgang van deze doelen via indicatoren uit de Arnhemse Leefbare Wijken monitor (ALW), te vinden op **Arnhem in Cijfers** óf via rapportages van onze partners uit bestaande en nieuwe initiatieven.

- Meer 55-plussers ervaren voldoende voorzieningen voor ontmoeting in hun wijk;
- Er is meer inclusief aanbod voor ontmoeting voor 55-plussers die een drempel ervaren tot ontmoeting;
- We bieden meer collectieve voorzieningen aan binnen welzijn in plaats van individuele ondersteuning;
- Organisaties werken samen om op effectieve en innovatieve wijze zowel locaties als programmering van activiteiten voor ontmoeting en meedoen samen aan te bieden;
- Het aantal actieve mantelzorgers en vrijwilligers is toegenomen;
- Meer 55-plussers kunnen terecht bij hun buren voor hulp en geven hulp aan buren.

Fotograaf: Gerrit Davelaar

"Ik zong vroeger heel vaak. Bij Veerkracht mocht ik meedoen in het zangkoor. Zo fijn was dat!"

Annie had veel verdriet over een overleden vriendin en ging in gezondheid achteruit.
Via de huisarts en SWOA kwam ze in contact met theatervoorstelling Veerkracht.

Annie: "Tijdens de repetities heb ik veel nieuwe mensen leren kennen en vriendinnen aan overgehouden. Nu Veerkracht gestopt is, zie ik ze nog regelmatig. Dat is echt heel waardevol."

Eén van de zangeressen van Veerkracht

4.3 Inclusieve ontmoeting

Er hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met 55-plussers die een drempel ervaren bij het ontmoeten door allerlei redenen zoals door fysieke beperkingen, sociale eenzaamheid, een diverse achtergrond of als 55-plusser uit de LHBTIQ+-gemeenschap. Uit het participatietraject met 55-plussers blijkt dat het aanbod van de gemeente niet altijd passend, toegankelijk en/of begrijpelijk is voor deze inwoners. We willen een inclusieve stad zijn. Daarom worden huidige initiatieven slimmer met elkaar verbonden en – daar waar nodig – begrijpelijk, passend en toegankelijk gemaakt.

We willen van individueel naar collectief. Dit bevordert preventie maar ook ontmoeting. Daarom gaan we – daar waar mogelijk – van individuele voorzieningen naar collectief welzijnsaanbod. Door bijvoorbeeld in de wijknetwerken zorg en welzijn van individuele naar collectieve begeleiding te gaan.

Bepaalde doelgroepen vragen om een andere aanpak. Soms is er een één-op-één-relatie nodig voordat 55-plussers durven te ontmoeten in grotere groepen. Ambassadeurs uit diverse culturen worden ingezet om ervoor te zorgen dat 55-plussers met een diverse achtergrond meer ontmoeten en meedoen op een manier die bij hen past. Welzijnsorganisaties faciliteren de ambassadeurs door hen onder andere trainingen aan te bieden en te zorgen voor een geschikte ontmoetingsruimte.

4.4 Hoe kunnen wij mee(r)doen?

Er is nog veel onbenut potentieel bij onze 55-plussers om op basis van talenten, kennis en ervaring (wijk) initiatieven te organiseren. Hoewel er al veel wijkinitiatieven zijn, ervaren ouderen een drempel om zelf (wijk)initiatieven te organiseren. We ondersteunen hen door middel van een ‘doe-het-zelf’-traject. Ook gaan wij experimenteren met intergenerationele projecten om jong en oud aan elkaar te verbinden.

Arnhem is een creatieve stad met een breed cultureel aanbod, waarin 55-plussers volop kunnen deelnemen. Zo is er een speciaal cultureel programma voor 55-plussers, Cultuur 55-plus. We blijven het bestaande aanbod ondersteunen en zetten ons in om het huidige aanbod passend, toegankelijk en begrijpelijk te maken, zodat alle ouderen in Arnhem kunnen meedoen en genieten van kunst en cultuur.

We stimuleren initiatieven die wederkerigheid bevorderen. Dat betekent dat wij het aantrekkelijk moeten maken om mantelzorger of vrijwilliger te zijn. De activiteiten die hieraan verbonden zijn, staan beschreven in het vrijwilligersbeleid en mantelzorgakkoord.

Samen maken we van Arnhem een stad waar iedereen zich welkom voelt en waar 55-plussers met plezier met anderen om hen heen oud(er) kunnen worden.

5. Gezond en fit in Arnhem

Om vitaal oud(er) te worden, dienen Arnhemmers bewust een gezonde leefstijl te omarmen en een stabiele basis te hebben die hen stimuleert om actief te blijven. Ook kunnen gemeente, welzijns- en zorgorganisaties en woningbouwcorporaties effectiever samenwerken. Dit hoofdstuk beschrijft hoe we dat gaan aanpakken.

5.1 Doelen

We monitoren de voortgang van deze doelen via indicatoren uit de Arnhemse Leefbare Wijken monitor (ALW), te vinden op **Arnhem in Cijfers** óf via rapportages van onze partners uit bestaande en nieuwe initiatieven.

- De ervaren fysieke én mentale gezondheid van 55-plussers stijgt;
- Het aantal wijken in Arnhem met een ouderennetwerk/voorzorgcirkel stijgt;
- Het aantal ouderen dat aangeeft te sporten en bewegen stijgt;
- Het aantal 55-plussers dat aangeeft dat het beweegaanbod beter aansluit bij hun behoeften stijgt;
- Het aantal 55-plussers dat aangeeft dat ze over informatie beschikken om vitaler oud(er) te worden stijgt;
- Meer ouderen die een drempel ervaren tot meedoen, nemen deel aan het aanbod voor het bevorderen van gezondheidsvaardigheden;
- Specifieke programma's voor verschillende culturele achtergronden en mensen met dementie worden succesvol geïntegreerd en de deelname van deze groep aan het beweegaanbod stijgt;
- Het aantal 55-plussers dat gebruikmaakt van financiële regelingen van de gemeente stijgt;
- Er is een actief netwerk met welzijn, zorg en wonen organisaties die effectieve en innovatie veranderingen maakt in de ouderensector.

5.2 Inclusiever aanbod

In Arnhem is er een breed scala aan gezondheids- en beweegprogramma's die speciaal afgestemd zijn op de behoeften van ouderen. We hebben bijvoorbeeld wandelclubs, walking football en kookworkshops voor een gezonde maaltijd. We zien dat het aanbod niet altijd toegankelijk is voor 55-plussers die extra ondersteuning nodig hebben om te participeren. Daarom gaan wij het huidige aanbod – waar nodig – passend, begrijpelijk en toegankelijk maken.

Door middel van voorzorgcirkels, gemeenschapsnetwerken waarin ouderen en hun omgeving (zoals familie, vrienden en vrijwilligers) samenwerken om ondersteuning en zorg te organiseren, worden 55-plussers ondersteund bij het opbouwen van een sociaal vangnet. Hierdoor kunnen zij langer zelfstandig blijven wonen en kan hulp en zorg sneller worden ingezet wanneer dat nodig is.

5.3 Bewustwording

Niet iedereen weet welke veranderingen in levensstijl nodig zijn als je ouder wordt. Praktische informatie zoals het meer eten van eiwitrijk voedsel maar ook hoe om te gaan met rouw en verlies en welke financiële keuzes te maken. Er is nog een wereld te winnen aan bewustwording met name bij 55-plussers die vroeg kunnen investeren in over vitaler oud(er) worden en keuzes voor de toekomst moeten maken. Als je gezond en fit oud wil worden, is het juist belangrijk om alvast na te denken hoe jij je daarop goed kunt voorbereiden. Hoe wil jij je leven invullen als je met pensioen gaat? De gemeente stimuleert de bewustwording onder 55-plussers in Arnhem door met een bewustwordingscampagne gesprekken te stimuleren in de stad. We moeten vandaag samen over morgen praten. Door in gesprek te gaan, dragen wij ook bij aan de beweging die we beogen: dat iedereen op eigen wijze oud(er) kan worden.

Op **het gezondheidsplein** werken professionals samen om de gezondheid en het welzijn van inwoners in Arnhem te bevorderen. Artsen en verpleegkundigen in het ziekenhuis verwijzen patiënten door naar het gezondheidsplein in Rijnstate. Huisartsen in Malburgen en Presikhaaf verwijzen door naar de gezondheidspleinen in de wijken. Ongeveer de helft van de deelnemers is 55-plus. Er wordt stevig ingezet op bewustwording hoe je vitaler oud(er) wordt.

De ketenaanpak 'Vitaal ouder worden in Arnhem' bevordert de samenwerking tussen zorgprofessionals en welzijnsorganisaties om ouderen te ondersteunen bij een gezonde, actieve leefstijl en zo hun zelfstandigheid te vergroten. Binnen deze aanpak speelt valpreventie een belangrijke rol, waarbij ouderen via beweegprogramma's en trainingen worden geholpen om valrisico's te verminderen en hun vitaliteit te behouden.

“Samen zoeken naar een nieuwe balans in ons leven.”

Riet (78) kreeg ruim vijf jaar geleden de diagnose dementie. Een moment dat onwerkelijk lijkt voor haar, maar het was ook de realiteit om direct op zoek te gaan naar de juiste hulp.

Voor Riet verandert er veel, maar voor Jan net zo goed. Naast alle aanpassingen in huis, de vele bezoekjes aan zorgverleners en de continue zorg voor Riet, heeft Jan als haar mantelzorger helaas weinig tijd over voor zijn eigen hobby’s.

Jan: “We zoeken samen naar een nieuwe balans in ons leven met dementie en alle hulp die we krijgen is van harte welkom.”

Dankzij de liefdevolle zorg van Jan, hun kinderen en alle professionele hulp zijn ze blij dat Rita nog steeds veilig kan thuis blijven wonen in Arnhem.

5.4 Bevorderen van gezondheidsvaardigheden

Het is niet voor iedereen vanzelfsprekend dat je gezond en fit oud wordt. Dit staat haaks op onze ambitie dat 55-plussers vitaal oud(er) worden in Arnhem. De verschillen tussen wijken zijn groot, dat betekent dat de ervaring van ouder worden sterk kan variëren, afhankelijk van waar men woont. Wij dragen bij aan het verkleinen van de gezondheidsachterstanden door te investeren in het ontwikkelen van gezondheidsvaardigheden en bewustwording. Dat doen we door informatie over hoe je vitaler oud(er) wordt begrijpelijk, passend en toegankelijk te maken voor bijvoorbeeld 55-plussers met een diverse achtergrond én door ambassadeurs uit diverse culturen in te zetten.

5.5 Een stabiele basis

Er zijn diverse regelingen op het gebied van bestaanszekerheid, maar deze zijn niet altijd bekend, overzichtelijk of praktisch. We willen investeren in bewustwording rondom financiën bij het ouder worden en het meer bekendmaken over de huidige financiële regelingen. We sluiten hierbij aan op de bestaande acties rondom het toegankelijk maken van de financiële regelingen van de gemeente en hierbij meer aandacht te besteden aan de doelgroep 55-plus.

5.6 Effectief samenwerken

De eerste stappen in de samenwerking tussen welzijn, zorgorganisaties en de woningbouwcorporaties zijn gezet om te zorgen voor een passende steunstructuur voor 55-plussers, zowel gericht op preventie als wanneer er extra hulp nodig is. Zorgprofessionals en woningbouwcorporaties hebben eerder zicht op 55-plussers in kwetsbare posities. Door samen te werken, kunnen we preventief en passend inzetten. Dit vormt een sterk netwerk dat zich inzet voor vitaal oud(er) worden in Arnhem. Dit doen we door de inwoner centraal te stellen, luisteren naar wat echt belangrijk is voor hen en hen oplossingen te bieden.

6. Samen wonen, samen leven

Groene wijken met een sterk sociaal netwerk helpen ouderen langer zelfstandig te blijven wonen, met behoud van de dingen die hen gelukkig maken. Dit creëert een leefomgeving waarin ouderen zich gezien en gesteund voelen, met de ruimte om hun eigen leven te leiden in de wijk waar ze thuis zijn. Dit hoofdstuk beschrijft hoe we dat gaan aanpakken.

6.1 Doelen

We monitoren de voortgang van deze doelen via indicatoren uit de Arnhemse Leefbare Wijken monitor (ALW), te vinden op **Arnhem in Cijfers** óf via rapportages van onze partners uit bestaande en nieuwe initiatieven.

- Voor het vormgeven van de fysieke infrastructuren voor 55-plussers en mensen met dementie heeft de gemeente een set criteria die gebruikt wordt bij (her)inrichtingen van wijken;
- De wijken die het grootst aantal ouderen heeft, beschikken over leeftijds- en dementievriendelijke infrastructuren volgens **de dementiescan van Alzheimer NL** vóór 2035;
- Er is meer woningaanbod dat als passend wordt ervaren door 55-plussers;
- Er zijn meer gevarieerde woonvormen voor 55-plussers;
- Het aantal 55-plussers dat aangeeft over voldoende informatie te beschikken om vitaler oud(er) worden stijgt;
- Meer ouderen die een drempel tot meedoen ervaren nemen deel aan het aanbod voor het bevorderen van digi-vaardigheid;
- Meer 55-plussers kunnen terecht bij hun buren voor hulp en geven hulp aan buren;
- Meer 55-plussers ervaren voldoende voorzieningen voor ouderen in hun wijk;
- Meer 55-plussers kunnen blijven wonen in hun wijk wanneer er langdurige zorg nodig is.
- Meer ouderen kunnen samen met hun huisdier oud worden.

6.2 Een passende omgeving

We worden als samenleving steeds ouder. Hiermee moeten we rekening houden bij de (her)inrichting van onze stad. Met een passende infrastructuur zodat ook ouderen langer mobiel kunnen blijven en de omgeving uitnodigt om vitaal oud(er) te worden. Bij herinrichting en nieuwbouw houden wij rekening met onze ouderen. Bijvoorbeeld door onze omgeving dementievriendelijk in te richten door meer bushaltes te plaatsen, voorzieningen op loopafstand te hebben en de wandelpaden van voldoende bankjes te voorzien.

6.3 Samen wonen

Gedeelde en gemeenschappelijke woonvormen bieden ouderen de mogelijkheid om samen te wonen met naasten en leeftijdsgenoten. Dit bevordert niet alleen sociale interactie en vermindert eenzaamheid, maar zorgt er ook voor dat inwoners elkaar kunnen ondersteunen in het dagelijks leven. Denk aan gezamenlijke maaltijden, doen van elkaars boodschappen, hulp bij het verzorgen van huisdieren, mantelzorg en zelfs gedeelde zorgdiensten. Als gemeente willen wij omkijken naar elkaar bevorderen door gedeeld en gemeenschappelijk wonen te stimuleren. In de **nota Wonen en Zorg** staan de strategieën en instrumenten beschreven die de komende jaren worden ingezet om te zorgen voor passende woningen voor ouderen, een betere doorstroming en meer ontmoeting.

Mantelzorgers worden ondersteund om de zorg thuis te behouden. Trainingen en informatievoorzieningen zoals workshops over de BordjeVol-methodiek helpen mantelzorgers balans te vinden tussen draaglast en draagkracht. Ook biedt het ouderenbeleid ruimte voor innovatieve woonvormen die rekening houden met mantelzorgers. Denk aan woonprojecten waarin mantelzorgers en naasten dicht bij elkaar kunnen wonen.

Samen wonen betekent zoveel mogelijk blijven wonen in de eigen wijk met passende ondersteuning en zorg, zodat Arnhemmers hun eigen sociale netwerk behouden. Wij hebben aandacht voor de prioriteitswijken waar vergrijzing sterk toeneemt. We richten ons op het ontwikkelen van een gezamenlijke strategie met woon-, welzijn- en zorgaanbieders in de prioriteitswijken met een sterke vergrijzing. We richten ons op het creëren van een samenhangend aanbod van wonen, welzijn en zorg, zodat ouderen kunnen blijven in hun eigen wijk met passende zorg en ondersteuning. Juist voor ouderen kan het hebben van een huisdier erg belangrijk zijn voor hun lichamelijk en psychisch welzijn.

"Niemand hoeft zich eenzaam te voelen. Wij proberen dat tegen te gaan en er voor elkaar te zijn: Naoberschap."

Stadsburen is een buren-initiatief op Stadseiland, een nieuwe wijk in Arnhem-Zuid: een groep zeer enthousiaste en energieke wijkbewoners die samen activiteiten organiseert in en met de wijk. Het is zo'n 8 jaar geleden ontstaan tijdens een etentje bij een wijkbewoner die voor anderen kookt.

Nu is het uitgegroeid tot een groep van zo'n 15 bewoners. Zij vinden het fijn om elkaar en andere wijkbewoners te ontmoeten en organiseren allerlei activiteiten. Ze vergaderen regelmatig bij een van hen thuis om ideeën te bedenken en plannen te maken. Sommige activiteiten zijn wat groter van opzet, zodat ook andere wijkbewoners mee kunnen doen.

Sinds kort hebben ze ook een speciale, opvallende, bakfiets. Deze is ontwikkeld door studenten van de HAN, creatieve wijkbewoners en een paar Stadsburen. Deze fiets is bedoeld om gesprekken op gang te brengen.

Peter: "We rijden met de fiets naar een plek in de wijk en gaan daar gesprekken aan met mensen die langskomen. Ook weer om de verbinding op te zoeken met de wijk."

6.4 Digi-vaardigheid

Technologie zal een steeds grotere rol spelen in het ondersteunen van ouderen in hun wijk. Slimme huizen met zogeheten domotica-systemen kunnen ouderen helpen om langer zelfstandig te blijven wonen en hun autonomie te behouden. Voorbeelden hiervan zijn medicijnendispensers en apparaten die helpen met sokken aan doen. Steeds vaker zijn e-consulten, dossiers en vragenlijsten enkel digitaal toegankelijk. Het omgaan hiermee is niet voor iedereen even makkelijk. Zeker voor mensen met een drempel tot sociale participatie en een taalbarrière. We gaan samenwerken vanuit 'Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem' en 'Vaardig Arnhem' om 55-plussers te ondersteunen die minder digi-vaardig zijn. We helpen 55-plussers door de digitale gezondheidswereld te navigeren: zoals inloggen op gezondheidsportalen, gebruiken van gezondheidsapps, gebruiken van technologische ondersteuning, domotica en het doen van e-consulten. We doen dat laagdrempelig in de wijk met een actieve benadering gericht op relatie. Ook dit is een manier om gezondheidsvaardigheden te verbeteren.

6.5 Inclusieve gemeenschappen

We streven naar inclusieve gemeenschappen waar 55-plussers actief deelnemen aan het sociale leven in de wijk. Er zijn al veel wijkinitiatieven in Arnhem en we blijven die ondersteunen. We investeren specifiek in het bevorderen van ontmoeting in de ontmoetingsruimtes van sociale huurcomplexen door in te zetten op community building. 55-plussers die in sociale huur wonen, ervaren vaker een grotere drempel om te ontmoeten, hebben een groter risico op eenzaamheid én hebben een slechtere gezondheid. Met een laagdrempelige aanpak investeren we gericht in degenen die ons het hardst nodig hebben.

De toekomst van wonen voor ouderen ligt in gemeenschappelijke, gezonde en inclusieve woonomgevingen.

"We helpen 55-plussers door de digitale gezondheidswereld te navigeren."

7. Samen bouwen aan de uitvoering

Dit beleidsplan heeft hoge ambities en kijkt (ver) vooruit. We willen antwoord geven op de vraag: hoe kan de gemeente en haar partners, 55-plussers helpen om op een toekomstbestendige manier gezond en zelfstandig te blijven? Wat nu werkt, kan iets anders zijn dan over vijf of tien jaar. Daarom dromen wij groot en beginnen klein waardoor we flexibel zijn, een lerend vermogen hebben en opschalen wat werkt. Het uitvoeringsplan onder dit beleidsplan wordt om deze reden telkens voor een kortere periode vastgesteld.

Dit beleid is bedoeld om richting te geven aan de benodigde acties in de aankomende jaren. De uitwerking van deze acties wordt opgenomen in de uitvoeringsagenda. Een aantal kansrijke projecten is op basis van input vanuit de participatiesessies geselecteerd, andere mogelijke projecten worden na vaststelling van dit beleid verkend en bij (inhoudelijke) haalbaarheid in een later stadium geconcretiseerd. Een overzicht van kansrijke projecten voor de uitvoeringsagenda is opgenomen in **bijlage 6**.

De uitvoeringsagenda wordt opgesteld op basis van enkele belangrijke uitgangspunten:

- We doen het samen
- We doen het op basis van de input van onze inwoners
- We doen het net een beetje anders
- We dromen groot en beginnen klein

Om onze ambities te realiseren, moeten we verder reiken dan alleen de invloedsferen van de gemeente Arnhem. We hebben partijen nodig die actief zijn in de ouderenzorg – welzijn en zorgorganisaties, woningbouwcorporaties, de zorgverzekeraar, huisartsen, paramedici et cetera – om een gezamenlijke aanpak te ontwikkelen voor de ouderensector. De gemeente Arnhem neemt de komende jaren het voortouw om een geïntegreerd welzijns-, wonen en zorgnetwerk voor ouderen te creëren. Want zo vitaal mogelijk oud(er) worden doen wij niet alleen. We hebben elkaar nodig om veerkrachtig te zijn en dit samen te realiseren.

Bijlagen

Bijlage 1: Verbinding met bestaand beleid en ontwikkelingen

In deze bijlage van het ouderenbeleid 'Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem' wordt per pijler de verbindingen met bestaand beleid en regionale en landelijke ontwikkelingen genoemd.

Meedoen en ontmoeten

Visie Sociaal Domein in Beweging gaat uit van de GPS-aanpak: Gebiedsgericht, Preventie voorop en Sterk in maatwerk. Het ouderenbeleid volgt deze aanpak door gebiedsgericht prioriteit te geven aan wijken met vergrijzing, preventief in te zetten op bijvoorbeeld valpreventie en sociale ontmoetingen en maatwerk te bieden via passende huisvesting en zorg. Zo werken beide beleidskaders samen om ouderen optimaal te ondersteunen, afgestemd op hun specifieke behoeften en leefomgeving.

De Koersnota Van Wijken Weten 2023 - 2030 en het ouderenbeleid zijn beide gericht op het versterken van de lokale gemeenschappen en het bevorderen van sociale cohesie. Ze delen de ambitie om leefbare, inclusieve wijken te creëren waar inwoners – en in het bijzonder ouderen – actief kunnen deelnemen aan het sociale leven en zich ondersteund voelen. De Koersnota benadrukt het belang van wijksturing, burgerparticipatie en samenwerken met maatschappelijke partners om de leefbaarheid van wijken te bevorderen door in te spelen op de specifieke kenmerken van elke wijk. Het ouderenbeleid sluit hier naadloos op aan door de focus te leggen op het creëren van zorgzame wijken waar ouderen langer zelfstandig kunnen wonen en actief deel kunnen blijven nemen aan de samenleving.

Het Vrijwilligersbeleid in Arnhem 2025 en het ouderenbeleid zijn nauw verbonden door hun focus op sociale cohesie en het ondersteunen van kwetsbare doelgroepen, zoals sommige 55-plussers. Beide benadrukken de cruciale rol van vrijwilligers in het versterken van de sociale basis en het bieden van informele ondersteuning, wat ouderen helpt langer thuis te wonen. Het vrijwilligersbeleid richt zich op het inzetten van vrijwilligers op basis van hun kwaliteiten. Het vrijwilligersbeleid is essentieel om de ambities in het ouderenbeleid te realiseren. Samen versterken deze beleidsstukken de zorgzame en inclusieve wijken in Arnhem.

Arnhem stroomt door en het ouderenbeleid streven naar een inclusieve stad waar cultuur bijdraagt aan de kwaliteit van leven, met speciale aandacht voor kwetsbare doelgroepen, waaronder sommige 55-plussers. Het stimuleren van cultuur in de wijken, zoals beschreven in het cultuurbeleid, draagt bij aan de doelstellingen van het ouderenbeleid door cultuur toegankelijker te maken voor deze doelgroep, wat hun welzijn en sociale participatie versterkt. Ook bevordert dit de ontwikkeling van 55-plussers in Arnhem. Er worden momenteel voorbereidingen getroffen voor een uitgangspuntennota Cultuur.

Arnhemse Buurthuizen Visie 2022 - 2032 en het ouderenbeleid zijn sterk met elkaar verweven door hun gezamenlijke focus op het creëren van sociale ontmoetingsplekken en het bevorderen van verbinding en participatie. Beide beleidsstukken richten zich op het versterken van sociale netwerken en gemeenschapsvorming. Buurthuizen spelen hierin een belangrijke rol door activiteiten en voorzieningen te faciliteren die ook ouderen aanspreken, zoals ontmoetingen en preventieve zorg. Daarnaast dragen buurthuizen bij aan de bevordering van de zelfstandig- en zelfredzaamheid van ouderen. Dit sluit naadloos aan bij de doelen van het ouderenbeleid om 55-plussers te stimuleren actief te zijn en blijven in hun eigen leefomgeving

Het ouderenbeleid en **het welzijnsbeleid** dat eind 2024 in de raad ligt ter besluitvorming, zijn sterk met elkaar verbonden omdat beide streven naar het versterken van de sociale basis en het vergroten van de veerkracht van inwoners. De transformatie van het welzijnsveld zet zich ook in voor het versterken van zorgzame en sociale gemeenschapen en voor een integraal samenwerkend netwerk van welzijns- en zorgorganisaties. Samen dragen deze beleidsstukken bij aan het voorkomen van zorgvragen door preventieve ondersteuning te bieden en 55-plussers langer actief en zelfstandig te houden in hun eigen leefomgeving.

Het ouderenbeleid sluit aan bij het **mantelzorgakkoord** doordat beide gericht zijn op ondersteuning en ontlasting van 55-plussers en hun mantelzorgers en daarnaast zelfstandigheid en welzijn stimuleren. Het mantelzorgakkoord biedt instrumenten zoals respijtzorg, informatievoorziening en diverse vormen van steun, die direct helpen om de zorgdruk voor mantelzorgers te verlagen. Door deze ondersteuning kunnen mantelzorgers 55-plussers langer thuis helpen, wat aansluit bij het ouderenbeleid dat inzet op zelfstandig wonen en integrale zorg in de buurt. Gezamenlijk versterken deze beleidslijnen het netwerk rond 55-plussers, met oog voor de balans tussen draaglast en draagkracht voor hun mantelzorgers.

Een tegen eenzaamheid is een actieprogramma van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om eenzaamheid in Nederland te verminderen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het vormgeven van een lokale aanpak tegen eenzaamheid. Initiatieven, gestart in Arnhem vanuit de strijd tegen eenzaamheid dragen ook bij aan de doelen van het ouderenbeleid zoals het bevorderen van ontmoeting. Coalities zoals opgestart in Zuid-Oost en Zuid-West Arnhem zijn een platform voor overleg tussen verschillende partijen, waar onderling overleg en afstemming plaatsvindt.

Gezond en Fit

De **Wet Publieke Gezondheid Publieke Gezondheid (WPG)** is een verantwoordelijkheid van de gemeente. De WPG stelt dat de gemeenteraad bij het vaststellen van de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid (binnen twee jaar na de landelijke nota) in ieder geval de landelijke prioriteiten in acht neemt, zoals opgenomen in de landelijke nota gezondheidsbeleid. In de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024-Gezondheid breed op de agenda, staan vier thema's gespecificeerd waarvan één Vitaal ouder worden.

Het **nieuwe landelijke gezondheidsbeleid** dat binnenkort wordt ingevoerd, legt een sterke nadruk op preventie en het verbeteren van samenwerking op volksgezondheidsgebieden, specifiek gericht op kwetsbare doelgroepen zoals ouderen.

De **Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) 2024** signaleert trends zoals vergrijzing en de toename van chronische aandoeningen, wat vraagt om preventieve maatregelen en een integrale aanpak die ouderen helpt langer gezond en zelfstandig te blijven. Dit sluit nauw aan bij het ouderenbeleid, dat inzet op bewustwording, preventie en samenwerking met wonen, zorg-, welzijnsaanbieders.

Het **Integraal Zorg Akkoord (IZA)** heeft als doel de gezondheidszorg in Nederland toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed te houden door de samenwerking tussen de zorg, welzijnssector, gemeente en zorgverzekeraars te bevorderen. Het **Regioplan Centraal Gelderland** heeft drie belangrijke pijlers. De samenhang met het ouderenbeleid is met name terug te zien in de eerste twee pijlers van het regioplan, te weten: Verbinding in de wijk en Beweging van preventie naar gezond(heid) centraal.

In het **Arnhemse Preventieakkoord: Een leven lang Gezond & Fit, Gezond en Fit: Aanpak voor een gezonde leefstijl in Arnhem** en het **Sport en Beweegakkoord Arnhem** staan de kaders beschreven voor hoe Arnhem en haar (uitvoerings)partners een vitale levensstijl bevorderen. Het ouderenbeleid draagt bij aan de doelen die er beschreven staan zoals inclusief bewegen, een beweegvriendelijke omgeving en meer bewegen door ouderen.

Het ouderenbeleid van Arnhem is voorliggend aan **de Wmo** en legt een sterke nadruk op preventie en het langer thuis blijven wonen door de inzet van sociale netwerken en buurtinitiatieven. De ambities in het ouderenbeleid dragen bij aan het versterken van de sociale basis en het stimuleren van algemene voorzieningen, zodat inwoners elkaar kunnen ondersteunen. Wanneer 55-plussers vitaal oud(er) worden, wordt de zorgvraag uitgesteld. Deze focus op preventie helpt ouderen om zelfstandig en vitaal te blijven in hun eigen woonomgeving, terwijl de Wmo aanvullende ondersteuning biedt wanneer dat nodig is.

Het ouderenbeleid en **de ketenaanpak valpreventie** waar de raad in november over geïnformeerd is, versterken elkaar door hun gedeelde focus op het bevorderen van gezondheid en zelfstandigheid van ouderen. De ketenaanpak streeft naar het verminderen van valrisico's en het stimuleren van mobiliteit, waardoor 55-plussers langer zelfstandig en actief kunnen blijven. De ketenaanpak biedt praktische maatregelen zoals voorlichting en beweegprogramma's, die direct bijdragen aan de doelstellingen van het ouderenbeleid.

Vanuit **Vaardig Arnhem** en het ouderenbeleid zet de gemeente zich in om de digitale basisvaardigheden in relatie tot gezondheid bij ouderen te versterken. De gemeente wil 55-plussers met een laagdrempelig cursusaanbod, samen met educatieve aanbieders en welzijnspartners, beter ondersteunen in het gebruik van digitale middelen én informatiekanalen die essentieel zijn voor hun gezondheid en zelfredzaamheid. Deze inzet helpt ouderen bij het vinden, begrijpen en toepassen van gezondheidsinformatie via digitale platforms, zodat zij zelfstandiger kunnen blijven omgaan met hun gezondheid. Door verbinding te leggen met het netwerk volwasseneducatie bieden we ouderen de tools en kennis om gezond en verbonden te blijven in een steeds digitaler wordende samenleving.

Het ouderenbeleid van Arnhem bouwt voort op de afspraken vastgelegd in de **Intentieovereenkomst Netwerksamenwerking Dementie Arnhem en Omstreken**. Door deze overeenkomst wordt de samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties

versterkt, wat de basis vormt voor het ouderenbeleid om ouderen met dementie beter te ondersteunen. Deze afspraken richten zich op het verbeteren van de zorgcoördinatie, het bieden van toegankelijke informatie en het ondersteunen van mantelzorgers, zodat ouderen met dementie langer zelfstandig kunnen wonen met passende zorg. Hiermee wordt een integraal netwerk gecreëerd, afgestemd op de behoeften van ouderen met dementie en hun omgeving in Arnhem. Bovendien is Arnhem een dementievriendelijke gemeente. Het ontwikkelen van een dementievriendelijke aanpak is dan ook één van de doelen van de uitvoeringsagenda, waarmee de gemeente zich inzet voor een samenleving waarin mensen met dementie zo volwaardig mogelijk kunnen deelnemen.

De aanpak **Verbetering Bestaanszekerheid en Inkomensregelingen** van de gemeente Arnhem gaat in op maatregelen om de bestaanszekerheid van inwoners te versterken. De brief benoemt initiatieven voor inkomensondersteuning en aanpassingen in inkomensregelingen, gericht op kwetsbare doelgroepen. Eén van de projecten in de uitvoeringsagenda van het ouderenbeleid is om te verkennen hoe de huidige financiële regelingen van de gemeente meer toegankelijk gemaakt kunnen worden voor ouderen. Dit sluit aan op de aanpak verbetering bestaanszekerheid en inkomensregelingen.

Samen wonen, samen leven

Het landelijke programma **Langer Thuis Wonen** is opgezet om de toenemende vergrijzing – en de wens van ouderen om zelfstandig thuis te blijven wonen – beter te ondersteunen. Het Rijksprogramma richt zich op het bevorderen van geschikte huisvesting, het versterken van lokale netwerken voor informele zorg en het toegankelijk maken van passende zorg en ondersteuning dichtbij huis. De gemeente Arnhem bouwt met het ouderenbeleid voort op de doelstellingen van het landelijke programma.

De **Woondeal 2.0 Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen** richt zich op de bouw van levensloopbestendige en betaalbare woningen, passend bij de woonbehoeften van 55-plussers, zodat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Dit sluit direct aan op het ouderenbeleid van Arnhem, dat inzet op de ontwikkeling van toegankelijke woningen met zorg en welzijn in de buurt. Door deze woondeal wordt de woningvoorraad voor 55-plussers versterkt, met een focus op sociale en middenhuur, wat de toegankelijkheid voor oudere inwoners met een lager inkomen vergroot.

De **Woonvisie Arnhem 2024-2029/2034** legt de focus op het creëren van voldoende, betaalbare en levensloopbestendige woningen, vooral voor 55-plussers en andere kwetsbare doelgroepen. Er wordt ingezet op het verbeteren van woonkwaliteit in specifieke wijken met een toenemende vergrijzing en het versterken van woon-zorgcombinaties, zodat inwoners langer thuis kunnen blijven wonen met passende ondersteuning. De visie streeft ook naar een evenwichtige spreiding van woningtypen en zorgvoorzieningen over de stad, waarbij duurzaamheid en toegankelijkheid kernwaarden zijn. Het ouderenbeleid sluit aan op deze visie door in te zetten op levensloopbestendige woningen, woon-zorgcombinaties en sociale netwerken die ouderen ondersteunen in het langer zelfstandig wonen.

De **Nota Wonen en Zorg** van de gemeente Arnhem richt zich specifiek op het integreren van wonen en zorg voor kwetsbare groepen, waaronder 55-plussers, zodat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen met de nodige ondersteuning dichtbij. Deze nota stimuleert de ontwikkeling van woon-zorgcombinaties, zoals levensloopbestendige

woningen en gemeenschappelijke woonvormen. Daarnaast bevordert het de samenwerking tussen zorgaanbieders en woningcorporaties. Dit sluit nauw aan op het ouderenbeleid van Arnhem, dat inzet op preventieve zorg en de mogelijkheid voor 55-plussers om zo lang mogelijk veilig en zelfstandig in hun eigen buurt te blijven wonen.

De Prestatieafspraken Wonen en Zorg van Arnhem, die zich op het moment van schrijven nog in conceptfase verkeren, richten zich op het ontwikkelen van een passend woningaanbod voor ouderen in de stad. Deze afspraken omvatten doelstellingen zoals het vergroten van het aanbod van levensloopbestendige en zorggeschikte woningen, het faciliteren van doorstroming vanuit gezinswoningen en het bevorderen van gemeenschapsvorming, bijvoorbeeld via clusterwoningen en voorzorgcirkels. Deze afspraken ondersteunen het ouderenbeleid door bij te dragen aan de projecten die in de uitvoeringsagenda beschreven staan zoals bijvoorbeeld de voorzorgcirkels.

Visie en uitvoeringsagenda dierenwelzijn

Ouderen en zorginstellingen; juist voor ouderen kan het hebben van een huisdier erg belangrijk zijn voor hun lichamelijk en psychisch welzijn. Wij helpen dan ook eigenaren met dieren die om uiteenlopende redenen (tijdelijk) niet goed meer voor hen kunnen zorgen. We vinden het belangrijk dat het huisdier mee kan als ouderen in een instelling of seniorencomplex gaan wonen.

Bijlage 2: Participatielogboek ouderenbeleid Arnhem

Het ouderenbeleid van de gemeente Arnhem is tot stand gekomen door intensieve participatie met inwoners en maatschappelijke partners. Dit participatielogboek biedt een samenvattend overzicht van de participatieactiviteiten, uitkomsten en betrokken organisaties. Het doel van onze participatieve aanpak is om beleid te ontwikkelen dat aansluit bij de wensen en behoeften van 55-plussers in Arnhem, gericht op co-creatie, gedeeld eigenaarschap en innovatie. Dit doen we omdat samen de sleutel is tot succes.

Stappen in de tijd

1. Rondetafelgesprekken (november 2023)

Doel: Het rondetafelgesprek over het integraal ouderenbeleid in Arnhem was bedoeld om gemeenteraadsleden, maatschappelijke organisaties en Arnhemmers met diverse achtergronden de kans te geven om input te geven over de behoeften en prioriteiten voor de stad.

Aanwezigen: Onder de deelnemers bevonden zich gemeenteraadsleden, inwoners, lokale zorg- en welzijnsorganisaties, mantelzorgers en sleutelfiguren uit de Arnhemse samenleving.

Belangrijkste Inzichten:

1. **Toekomstbestendig en integraal beleid:** het belang van beleid dat inspeelt op de toenemende vergrijzing en dat ouderen ondersteunt om vitaal ouder te worden, was een centrale boodschap. De aanwezigen benadrukten de noodzaak van betaalbare en geschikte woningen, de ontwikkeling van ontmoetingsplekken in de wijk en ondersteuning op het gebied van gezondheid en welzijn.

2. **Dementievriendelijke gemeente:** er werd gepleit voor een uitbreiding van ondersteuning voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Een dementievriendelijke infrastructuur, inclusief trainingen voor buurtbewoners en zorgprofessionals, werd als cruciaal gezien voor een inclusieve stad.

3. **Behoefte aan mobiliteit en toegankelijkheid:** deelnemers gaven aan dat toegankelijk openbaar vervoer en mobiliteitsopties essentieel zijn om ouderen de kans te geven actief te blijven deelnemen aan het sociale leven in Arnhem.

Opbrengst voor beleid en uitvoeringsagenda: Het gesprek hielp om specifieke behoeften van ouderen te identificeren en bood de gemeente een eerste kader voor het ontwikkelen van het ouderenbeleid.

2. Themabijeenkomsten: Gezond en fit, Bestaanszekerheid, Prettig en passend wonen, Meedoen en ontmoeten (2e kwartaal 2024)

Doel: De vier themabijeenkomsten waren gericht op de belangrijkste pijlers van het ouderenbeleid in Arnhem: Gezond en fit, Bestaanszekerheid, Prettig en passend wonen en Meedoen en ontmoeten. Inmiddels is de pijler 'Bestaanszekerheid' opgegaan in de pijler Gezond en fit omdat het hebben van een stabiele (financiële) basis helpt bij het verkleinen van gezondheidsverschillen. De bijeenkomsten dienden voor het verzamelen van input voor het schetsen van de contouren van het beleidsplan.

Aanwezigen: Professionals en vertegenwoordigers van welzijnsorganisaties, woningcorporaties, sport- en zorginstellingen, leden van het Sociaal Wijkteam, leden van het Netwerk voor Dementie Arnhem en Omstreken en ambtelijke vertegenwoordigers namen deel aan de sessies. Hierdoor konden perspectieven vanuit diverse sectoren samenkomen.

Belangrijkste Inzichten:

1. **Gezond en fit:** aandacht voor preventieve gezondheidszorg, met nadruk op vroegsignalering en het stimuleren van gezonde leefstijlgewoonten onder 55-plussers. Er is behoefte aan ondersteuning die zich richt op zowel fysieke als mentale gezondheid. Het is nodig dat het aanbod divers is en passend en toegankelijk is voor mensen uit andere culturen.

2. **Bestaanszekerheid:** versterken van financiële zekerheid en toegang tot betaalbare zorg en huisvesting. Er is noodzaak voor maatwerk voor 55-plussers met beperkte financiële middelen. De financiële regelingen voor 55-plussers zijn onvoldoende bekend bij de doelgroep. Deze pijler is (door veranderende inzichten) ondergebracht onder 'gezond en fit' in het kader van financiële fitheid.

3. **Prettig en passend wonen:** stimuleren van doorstroming en ontwikkeling van gemengde woonvormen waar jong en oud elkaar kunnen ondersteunen. Het belang van een buurtgerichte aanpak werd benadrukt.

4. **Meedoen en ontmoeten:** Versterken van sociale netwerken en verminderen van eenzaamheid door het creëren van toegankelijke ontmoetingsplekken en laagdrempelige activiteiten die ontmoeting stimuleren.

Opmerking: De verslagen van deze bijeenkomsten zijn als bijlagen van een raadsbrief al eerder gedeeld met de gemeenteraad.

3. Veerkracht on Tour – Theaterproject en nagesprekken (juni/juli 2024)

Doel: Het theaterproject Veerkracht on Tour had als doel het thema veerkracht onder Arnhemse ouderen te verkennen en bespreekbaar te maken. Door middel van kunst, interactie en persoonlijke verhalen werd ruimte en persoonlijke aandacht gecreëerd waarin ouderen ervaringen konden delen over het ouder worden, hun uitdagingen en hun veerkracht. Deze aanpak bood ouderen de gelegenheid om zich bewust te worden van hun eigen kracht, elkaar te inspireren en mensen te ontmoeten.

Aanwezigen: De vijf voorstellingen op diverse locaties in Arnhem zijn door 338 inwoners bezocht. Een nagesprek maakte een vast onderdeel uit van de voorstelling. Er waren ouderen uit Arnhem aanwezig met diverse achtergronden, samen met zorgverleners, welzijnswerkers en buurtbewoners. Zowel acteurs en zangers als het publiek namen actief deel aan de nagesprekken en discussieerden over onderwerpen als gezondheid, vriendschappen en hun toekomstplannen.

Belangrijkste Inzichten:

1. **Ervaring van veerkracht:** 55-plussers deelden verhalen over omgaan met verandering, zoals migratie en verlies en gaven aan hoe deze ervaringen hun innerlijke kracht hadden vergroot. Veerkracht bleek voor velen samen te hangen met elkaar ontmoeten, gemeenschapszin en verbondenheid.

2. **Wensen en behoeften van ouderen:** 55-plussers uitten de wens om hun sociale netwerk te versterken en pleitten voor initiatieven die ontmoetingen in de wijk bevorderen, zoals meer ontmoetingsruimten en maatjesprojecten. Er waren veel ideeën voor activiteiten en de 55-plussers pleiten voor een extra steuntje om deze te mede organiseren in hun wijk.

3. **Actieve inzet voor toekomst:** sommige 55-plussers dachten actief na over hun toekomst en velen ook niet. Niet iedereen is bezig met vitaal oud(er) worden, hoe men wil wonen en hoe passende zorg er later uit ziet.

Opbrengst voor beleid en uitvoeringsagenda: De inzichten uit de nagesprekken hebben als waardevolle input gediend voor het beleidsplan en de activiteiten in de uitvoeringsagenda. De gedeelde verhalen, wensen en behoeften dragen bij aan beleid dat aansluit bij de realiteit van ouderen in Arnhem.

4. Focusgroepen (september 2024)

Doel: De focusgroepen, gehouden in september 2024, hadden als doel om dieper inzicht te krijgen in de uitdagingen, wensen en behoeften van ouderen in Arnhem. Door middel van gesprekken over thema's als mantelzorg, wonen, sociale contacten en persoonlijke veerkracht werd onderzocht hoe ouderen hun zelfstandigheid kunnen behouden en welke ondersteuning zij daarbij nodig achten.

Aanwezigen: Elke focusgroep bestond uit ouderen van verschillende leeftijden en achtergronden, aangevuld met vertegenwoordigers van Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA) en enkele bestuursadviseurs van de gemeente. De gesprekken werden begeleid door een onafhankelijke moderator.

Belangrijkste Inzichten:

1. **Veerkracht en aanpassingsvermogen:** 55-plussers waarderen activiteiten die hen fysiek en mentaal uitdagen en stimuleren hun sociale contacten te behouden. Er is behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsplekken in de wijk om hun veerkracht te ondersteunen.

2. **Mantelzorg en overbelasting:** veel ouderen zijn mantelzorger voor een naaste en ervaren dit als geestelijk belastend. Er is een groeiende behoefte aan ondersteuning en erkenning voor mantelzorgers, omdat het gevoel van verplichting vaak leidt tot overbelasting.

3. **Woonbehoeften en toekomstplanning:** 55-plussers willen regie houden over hun toekomst en zoeken naar passende woonvormen, zoals geclusterd wonen. Die zijn er nu nog niet genoeg in Arnhem. Ze willen hun zelfstandigheid zo veel mogelijk behouden en wonen met behoud van hun eigen netwerk. Het delen van voorzieningen helpt om de stap naar een andere woning te maken.

Opbrengst voor beleid en uitvoeringsagenda: De opbrengst van deze focusgroepen is meegenomen in de ontwikkeling van het beleidsplan en de uitvoeringsagenda, waarbij specifieke aandacht is besteed aan de ondersteuning van mantelzorgers, het stimuleren van veerkrachtige gemeenschappen en het creëren van geschikte woonopties voor 55-plussers in Arnhem.

5. Verkennende gesprekken ambassadeurs in Arnhem (mei en september 2024)

Doel: De verkennende gesprekken met ambassadeurs uit diverse culturele gemeenschappen in Arnhem waren gericht op het ontwikkelen van een strategie om ouderen met verschillende culturele achtergronden beter te bereiken. Het doel is om drempels voor participatie te verlagen door inzet van ambassadeurs die deze gemeenschappen goed kennen en toegankelijk te maken voor ontmoeting, zorg en welzijn.

Aanwezigen: Vertegenwoordigers van Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA), Mantelzorg Vrijwillige Thuishulp (MVT), de gemeente Arnhem, casemanager dementie en ambassadeurs uit de Marokkaanse, Turkse, Afghaanse en Aziatische gemeenschappen namen deel.

Belangrijkste Inzichten:

1. **Ontmoetingsplekken in de wijk:** niet alle ontmoetingsplekken en activiteiten zijn toegankelijk en passend voor mensen uit diverse culturen. De inzet van ambassadeurs kan de toegankelijkheid en betrokkenheid vergroten door barrières als taal en onbekendheid te overbruggen. Ook kunnen ambassadeurs meedenken bij het passend maken van huidig aanbod.

2. **Ondersteuning van mantelzorgers:** veel mantelzorgers uit deze gemeenschappen ervaren overbelasting (en realiseren zich vaak niet eens dat ze mantelzorger zijn) en hebben behoefte aan ondersteuning. Ambassadeurs zijn essentieel om deze groep beter te bereiken en te ondersteunen.

3. **Cultuur sensitieve benadering en dagbesteding:** er is een sterke behoefte aan cultuur-sensitieve behandeling in de zorg en dagbesteding, die inspeelt op de specifieke gebruiken en voorkeuren van ouderen uit diverse gemeenschappen.

Opbrengst voor beleid en uitvoeringsagenda: De inzichten uit deze gesprekken worden ingezet om de uitvoeringsagenda te verrijken met een concrete actie voor het trainen en inzetten van ambassadeurs om cultuur-sensitieve ontmoeting en voorzieningen te bevorderen.

6. Programmagroep uitvoeringsagenda (start juli 2024)

Doel: De bijeenkomsten van de programmagroep waren gericht op samenwerking met diverse partners om de doelen van het ouderenbeleid in Arnhem te vertalen naar uitvoering. Club Goud, een organisatie die zich inzet om op een leuke en innovatieve wijze om ouderen zo lang mogelijk verbonden te houden met de maatschappij, is de organisator en aanjager geweest van deze aanpak. Het doel was om een aantal concrete projecten uit te werken binnen de pijlers Meedoen en ontmoeten, Gezond en fit en Samen wonen, samen leven, die in 2025 uitgevoerd worden.

Deelnemers: Vertegenwoordigers van SWOA, Rijnstad, Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB), Sportbedrijf Arnhem, Rozet, GGD Gelderland-Midden, woningcorporatie Portaal en ambtelijke vertegenwoordigers van de domeinen zorg, wonen en welzijn.

Belangrijkste Inzichten:

1. **Co-creatie en innovatie:** het belang van gezamenlijke ontwikkeling, effectieve inzet en innovatie waren belangrijke onderdelen bij de totstandkoming van de projecten.

2. **Monitoring en aanpassing:** er werd afgesproken om de voortgang van de projecten regelmatig te monitoren en – indien nodig – de uitvoeringsagenda aan te passen om beter aan te sluiten bij de behoeften van ouderen in Arnhem.

3. **Betrokkenheid van ouderen:** het actief betrekken van ouderen bij de ontwikkeling en uitvoering van de projecten werd als cruciaal gezien om ervoor te zorgen dat de initiatieven aansluiten bij hun wensen en behoeften.

7. Ideeënmarkt – Feedback op projecten door 55-Plussers (oktober 2024)

Doel: De ideeënmarkt was georganiseerd zodat 55-plussers in Arnhem feedback konden geven op projecten uit de uitvoeringsagenda die samen met de partners in co-creatie vormgegeven zijn. De ideeën en feedback van 55-plussers helpen de gemeente en haar partners om deze projecten verder aan te scherpen en aan te passen aan hun specifieke behoeften en voorkeuren. Hierbij werden ook mogelijke valkuilen en risico's besproken, evenals manieren waarop 55-plussers een actieve rol kunnen spelen in de uitvoering van deze plannen.

Aanwezigen: Er waren achtentwintig 55-plussers aanwezig, inclusief drie vertegenwoordigers van de adviesraad jeugd/wmo. De partners hadden een kraam ingericht waar 55-plussers langskwamen om in gesprek te gaan over de gepresenteerde ideeën uit de uitvoeringsagenda.

Belangrijkste Inzichten:

1. **Betrokkenheid van 55-plussers:** 55-plussers benadrukten het belang van betrokkenheid bij de uitvoering.

2. **Cultuur sensitieve aanpak en wijkgericht werken:** er werd aandacht gevraagd voor een aanpak die uitgaat van diversiteit onder 55-plussers naast culturele diversiteit en de rol van buurtgerichte ontmoetingsplekken versterkt. 55-plussers waardeerden initiatieven die laagdrempelig en toegankelijk zijn.

3. **Identificeren van valkuilen en aanpassingsmogelijkheden:** tijdens de gesprekken werd gereflecteerd op mogelijke risico's zoals onbekendheid van aanbod onder 55-plussers, onderbenutting van voorzieningen, bereiken van de juiste doelgroep. 55-plussers gaven suggesties om obstakels weg te nemen en voorzieningen beter toegankelijk te maken.

Opbrengst voor beleid en uitvoeringsagenda: De feedback en inzichten uit de ideeënmarkt worden gebruikt om de uitvoeringsagenda te verfijnen en af te stemmen op de realiteit en wensen van ouderen in Arnhem.

Bijlage 3: Lijst van betrokken organisaties – ouderenbeleid Arnhem

Op alfabetische volgorde

A

Arnhems Platform voor Chronisch zieken en gehandicapten (APCG)

Adviesraad Jeugd en Wmo

Alzheimer Nederland

Attent

C

Casemanagers Thuiszorg

Casemanagers Dementie

COC Nederland

Club Goud

Coöperatie Paramedie Midden Gelderland

D

De Ouderenbond

Deelnemers Netwerk Dementie Arnhem en omstreken

Driegasthuizengroep

Dullertsstichting

G

GGD

Goed geregeld Arnhem

M

Mantelzorg en Vrijwillige Thuishulp Arnhem (MVT)

Menzis

Moskee beraad

N

Nationale Ouderenbond

Nederlands Openlucht museum Arnhem

Netwerk Dementie Arnhem en Omstreken (NDAO)

O

Onze Huisartsen

P

Pharos

Pleyade

Portaal

R

Rijnstad

Rozet

S

Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen (SAB)

Sociale wijkteams Arnhem (SWT)

Sportbedrijf Arnhem

STMG Thuiszorg

Stichting MOES

Stichting Nasrat

Stichting Samra

Stichting Stevig

Stichting Wanyuan

Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA)

T

Taalhuis

Thuiszorg Groot Gelre

V

Verhuiscoach provincie (Arnhem)

Vertegenwoordigers vanuit diverse gemeenschappen: Afghaanse, Aziatische, Marokkaanse en Turkse gemeenschap

VGGM

Vivare

Vitanos

Volkshuisvesting

W

Woonzorg Nederland

Bijlage 4: Duiding cijfers 55-plussers in Arnhem

Deze bijlage is toegevoegd aan dit beleidsplan om meer context te bieden bij de keuzes die zijn gemaakt, gebaseerd op zowel de demografische cijfers als op de ervaringen van professionals en inwoners. De cijfers laten zien dat de vergrijzing in Arnhem snel toeneemt, vooral onder 75-plussers, wat de komende jaren grote gevolgen zal hebben voor benodigde zorg en ondersteuning voor deze doelgroep. Daarnaast hebben de verhalen van 55-plussers uit participatietrajecten geleid tot een dieper begrip van de uitdagingen en behoeften van 55-plussers. Dit heeft bijgedragen aan het versterken van de onderbouwing van de gemaakte keuzes en maatregelen.

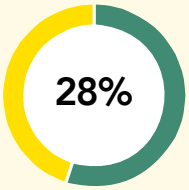
Arnhem in Cijfers

Uit de cijfers blijkt dat in 20240 bijna een derde van de inwoners van Arnhem ouder is dan 55 jaar. Voornamelijk de groep 75-plussers zal bijna twee keer zo groot zijn in 2040. Op deze sterke vergrijzing willen wij als gemeente inspelen. Uit de verhalen van de 55-plussers blijkt dat ontmoeting een belangrijk sleutel is voor vitaal oud(er) worden. We onderscheiden twee doelgroepen: Enerzijds de groep 55-plussers waarop wij de meeste impact kunnen maken door middel van bewustwording. Anderzijds de ouderen die het meeste ondersteuning nodig hebben en voor wie we ons huidige aanbod meer passend, begrijpelijk en toegankelijk kunnen maken.

Verschil in levensfase

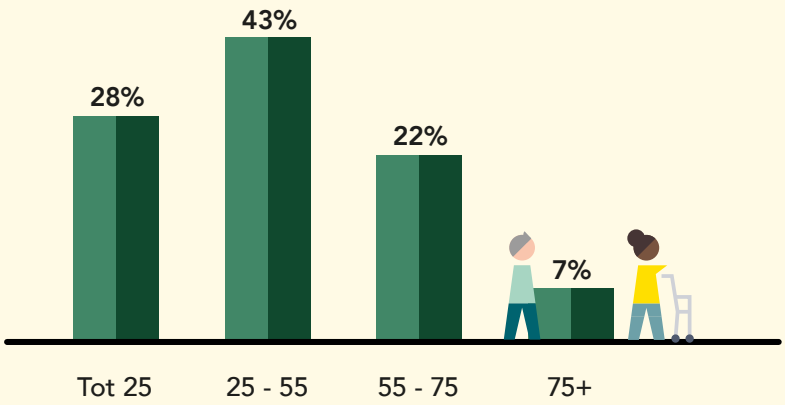
De leeftijdsgroep 55-plus is groot en beslaat veel levensfases. Daarom is er onderzocht of er uit de data wezenlijk verschillende antwoorden zijn tussen de leeftijdscategorieën binnen deze groep. Daaruit blijkt dat 85-plussers iets minder tevreden zijn over hun gezondheid, ze minder vaak actief zijn als vrijwilliger of mantelzorger en ze hun zelfredzaamheid binnenshuis minder vaak beoordelen als goed of uitstekend dan de totale groep 55-plussers. De 85-jarigen ervaren een vergelijkbare mate van tevredenheid met voorzieningen in de buurt en met de leefbaarheid in hun wijk.

Demografie

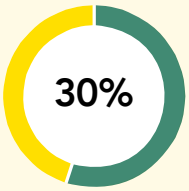
van de Arnhemmers is 55 jaar of ouder
48.090 Arnhemmers zijn 55 jaar of ouder, 28% van alle inwoners.
Het aantal 25-minners ligt iets hoger: 49.620 inwoners.
De meesten, zo'n 43%, zijn tussen de 25 en 55 jaar.*

Figuur 1: percentage inwoners per leeftijdscategorie (2024)

Uit gesprekken met 55-plussers blijkt dat velen van hen niet bewust bezig zijn met het maken van toekomstplannen. Zoals een Astrid (80 jaar), een deelnemer uit de focusgroep aangaf: "Ik ben wel 80, maar ik voel dat niet zo. Ik ben niet bezig met over 5 of 10 jaar, er is geen noodzaak." Dit soort uitspraken tonen aan dat, hoewel deze groep een significant deel van de bevolking vormt, zichzelf vaak nog jong en vitaal voelt en hierdoor niet altijd bezig is met toekomstplannen.

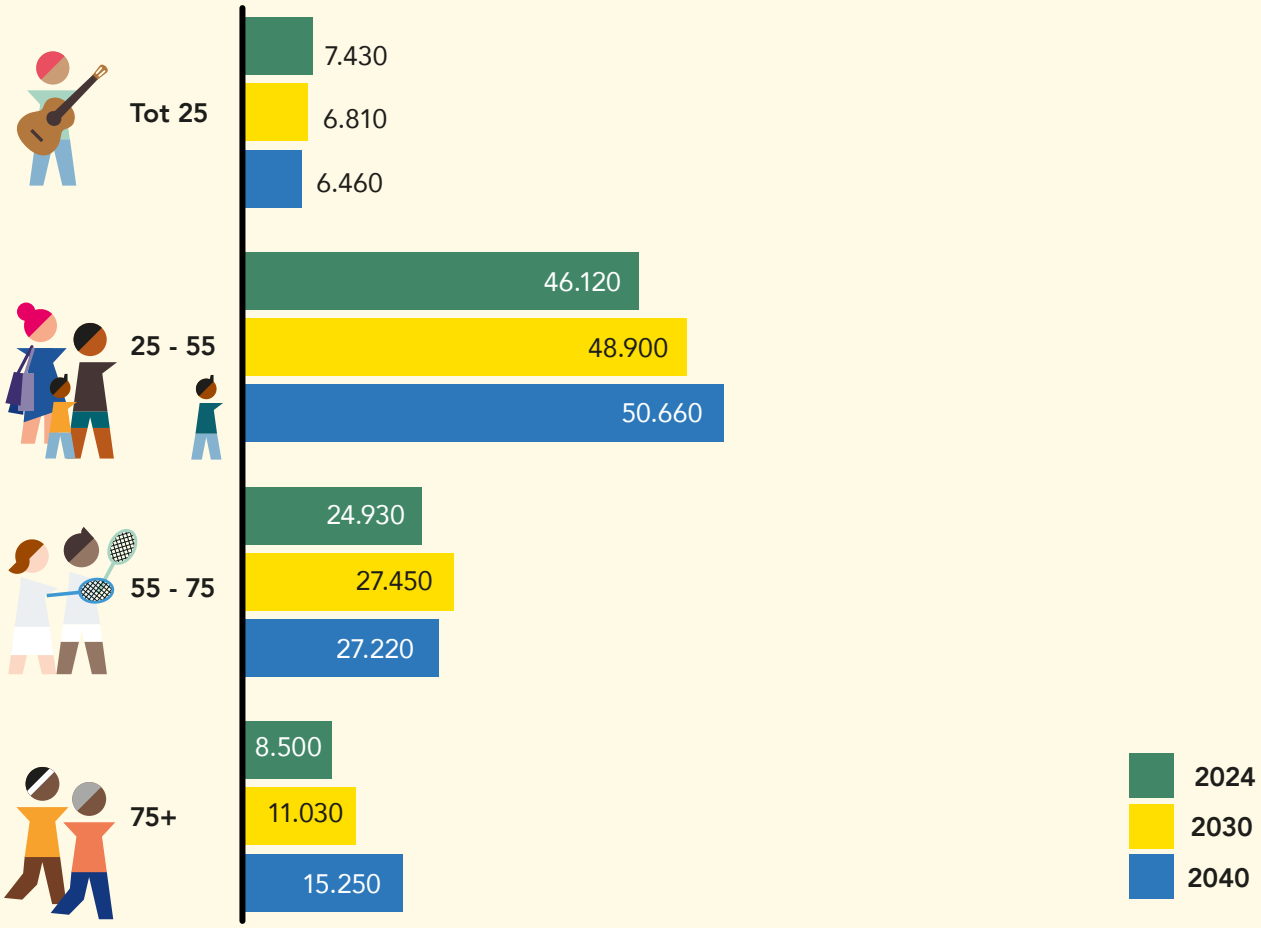
***Bron: Arnhem in cijfers 2023**

meer 75+-huishoudens in 2030

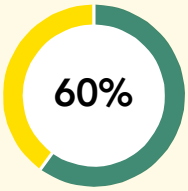
Het aantal 75+-huishoudens stijgt met 30% tot en met 2030. In de periode daarna zet de groei in het aantal 75+-huishoudens door: een stijging van ongeveer 38% tussen 2031 en 2040. In deze groep zal de zorgvraag toenemen en complexer worden. Het aantal 55 – 75-jarigen huishoudens stijgt met 10% tot en met 2030 maar blijft daarna relatief gelijk.*

Figuur 2: ontwikkeling huishoudens naar leeftijd (2024-2040)

Tijdens de gesprekken met 55-plussers werd er gesprokken over het wegvallen van hun sociale netwerk en het belang van het maken van nieuwe vriendschappen. Zo deelde een deelnemer haar zorgen over haar sociaal netwerk: "Qua vrienden hebben wij een prima netwerk, maar iedereen is van dezelfde leeftijd. De één heeft Parkinson en de ander een kankerdiagnose. Onze kinderen wonen ver weg en hebben hun eigen leven." Met name 75-plussers gaven aan nieuwe mensen te willen leren kennen maar soms niet te weten hoe. Dit benadrukt het belang van sociale verbinding en het stimuleren van zorgzame buurten.

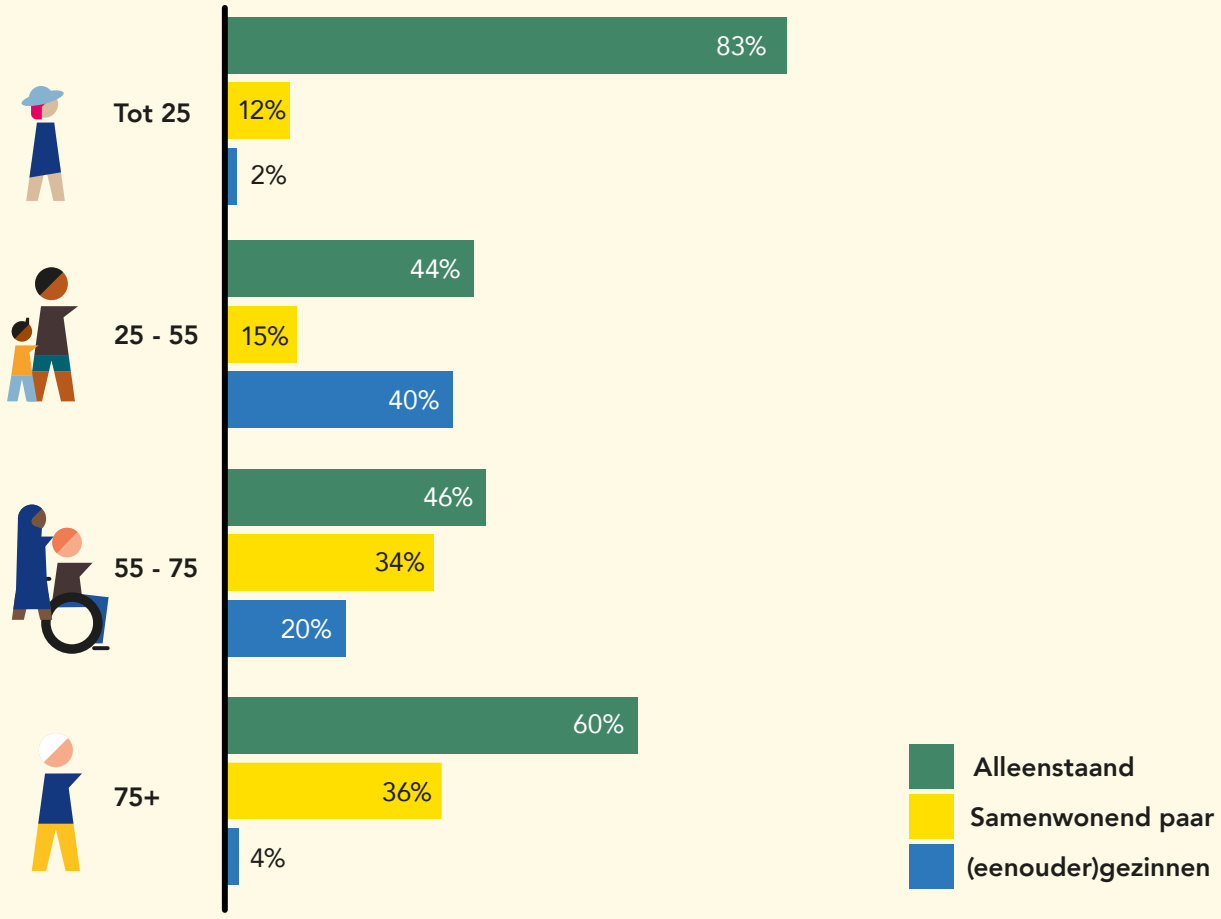
***Bron: Arnhem in cijfers 2023**

van Arnhemse 75-plussers zijn alleenstaand

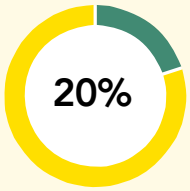
Veel ouderen wonen alleen of samen met hun partner. Naarmate de leeftijd toeneemt komt men er vaker alleen voor te staan. Maar liefst 60% van de doelgroep 75+ is alleenstaand, ten opzichte van 46% in de groep 55- tot 75-jarigen. Alleenstaanden ervaren vaker meer eenzaamheid en krijgen minder makkelijk ondersteuning van naasten.*

Figuur 3: huishoudens naar leeftijd en type (2024)

De verwachte toename van ouderen, de daarmee samenhangende toenemende zorgvraag en de personeelstekorten in de zorg en ondersteuning roepen zorgen op over hoe onze ouderen in de toekomst zullen worden ondersteund. Tijdens de gesprekken met 55-plussers werd aangegeven dat de behoefte aan ondersteuning groeit naarmate men ouder wordt, vooral als het gaat om alleenstaande ouderen. Zoals Goda (72 jaar) opmerkte: "Als ik straks wat heb, dan ben ik alleen... mijn familie woont in het buitenland." Deze groep heeft vaak niemand om op terug te vallen, wat de noodzaak van een goed georganiseerd vangnet benadrukt.

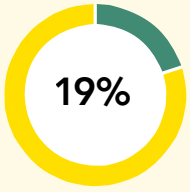
***Bron: Arnhem in cijfers 2023**

van de 55- tot 75-plussers hebben kinderen nog thuis wonen
De mate van thuiswonende kinderen bij 55- tot 75-plussers duidt op zowel een verlate zelfstandigheid van jongvolwassenen als op een tekort aan betaalbare huisvesting. Dit kan leiden tot verhoogde zorgdruk bij ouderen, vooral als zij ook verantwoordelijk zijn voor de zorg van nog oudere familieleden.*

Ouderen die nog kinderen thuis hebben, bevinden zich vaak in een complexe situatie. Deze situatie wordt "sandwichgeneratie" genoemd, waarin ouders zowel voor hun eigen kinderen als voor hun eigen (ouder wordende) ouders moeten zorgen. Tijdens de gesprekken met 55-plussers kwam naar voren dat dit een zware verantwoordelijkheid kan zijn, vooral wanneer de ouder ook mantelzorgtaken heeft voor andere familieleden. Een voorbeeld van deze dubbele zorgtaak werd genoemd tijdens een focusgroep, waar een deelnemer aangaf: "Ik werk nog en zorg voor mijn kinderen, maar tegelijkertijd ben ik mantelzorger voor mijn ouders. Het voelt soms alsof ik overal tekortschiet." Er is aandacht nodig voor mantelzorgers die een dubbelrol vervullen.

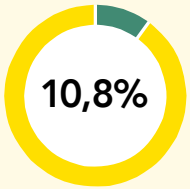

van de 55-plussers hebben een migratieachtergrond
9275 van 55-plussers in Arnhem hebben een migratieachtergrond. Dit zijn 55-plussers die in het buitenland geboren zijn. Deze groep kan minder makkelijk meedoen. Hierbij zijn niet meegerekend de 55-plussers die zelf in Nederland geboren zijn met tenminste 1 ouder in het buitenland.*

De 55-plussers met een migratieachtergrond die zelf niet in Nederland geboren zijn, ervaren vaak extra uitdagingen bij het deelnemen aan de samenleving, zoals taalbarrières, een gebrek aan kennis over beschikbare voorzieningen, en gevoelens van isolatie. Deze uitdagingen worden verder versterkt door culturele verschillen en een gebrek aan passende activiteiten. In een sessie met professionals uit de ouderensector werd besproken dat het huidige aanbod vaak niet goed aansluit op de behoeften van ouderen met een migratieachtergrond. Een deelnemer gaf aan: "Veel van de activiteiten zijn niet afgestemd op onze achtergrond. Het zou fijn zijn als er meer ruimte is voor activiteiten die aansluiten bij onze cultuur, of dat er meer vertalingen beschikbaar zijn." Al deze inzichten benadrukken de behoefte om meer ontmoetingen te stimuleren en barrières weg te nemen voor ouderen met een migratieachtergrond.

***Bron: Arnhem in cijfers 2023**

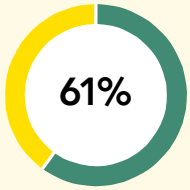
Bestaanszekerheid

Van de 55-plussers heeft moeite met rondkomen
10,8% van 55-plussers heeft enige of grote moeite met rondkomen. 34% van de ouderen heeft geen moeite maar moet wel letten op hun uitgaven. Deze groep kan minder makkelijk meedoen en heeft vaak minder goede gezondheidsvaardigheden. Dit leidt ertoe dat zij meestal minder vitaal oud(er) worden met een grotere en/of acutere zorgvraag.*

Financiële ondersteuning is niet alleen belangrijk voor bestaanszekerheid, maar ook voor het bevorderen van een gezonde levensstijl. In Arnhem zijn er voldoende financiële regelingen om ouderen te ondersteunen, maar deze zijn niet altijd bekend of makkelijk aan te vragen. Hieruit blijkt dat naast financiële ondersteuning, er ook meer informatie en begeleiding nodig is om ouderen te helpen bij het regelen van hun zaken.

Fysieke en mentale gezondheid

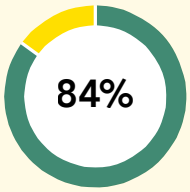

Van de 55-plussers ervaart goede lichamelijke gezondheid
61% van 55-plussers schat hun lichamelijke gezondheid in als goed tot uitstekend. De ervaren fysieke gezondheid ligt lager dan door de gemeente gewenst. Hier ligt een uitdaging om fysieke vitaliteit te stimuleren onder 55-plussers.*

Hoewel een groot deel van de ouderen aangeeft zich fysiek gezond te voelen, benadrukken ze ook het belang van actief blijven. In één van de sessies werd er gezegd: “Het is belangrijk om te blijven bewegen en jezelf uit te dagen, want als je stopt, ga je snel achteruit.” Er is een grote verscheidenheid in het sport en beweegaanbod in Arnhem. Maar het is niet voor iedereen even passend, toegankelijk en begrijpelijk bijvoorbeeld als je een mentale of fysieke beperking hebt of als je de taal niet spreek. Dit toont aan dat de gemeente moet blijven investeren in passende initiatieven die een gezonde leefstijl bevorderen.

*Bron: ALW-monitor 2023

Van de 55-plussers ervaart goede psychische gezondheid
84% van 55-plussers schat hun geestelijke gezondheid als goed tot uitstekend.*

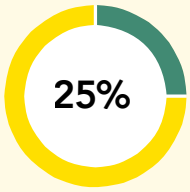
Ouderen die deelnemen aan activiteiten ervaren vaak een verbetering van hun geestelijke gezondheid. Tijdens een bijeenkomst werd opgemerkt: “Als mensen bezig zijn met kunst en cultuur, raken ze in gesprek met anderen en worden ze vaak vrolijker. Deze activiteiten bestrijden niet alleen eenzaamheid, maar bieden ook zingeving.

Hoewel niet alle ouderen zich eenzaam voelen, blijkt uit de focusgroepen dat er een taboe heerst rond het toegeven van eenzaamheid. Een deelnemer zei hierover: “Eenzaamheid gaat niet om alleen zijn, maar om het hebben van een netwerk om op terug te vallen.” Dit toont aan dat eenzaamheid vaak verborgen blijft, zelfs onder ouderen die sociaal actief lijken. Gemeentelijke initiatieven zouden zich daarom meer moeten richten op het doorbreken van dit taboe en het ondersteunen van ouderen bij het opbouwen van zinvolle connecties.

***Bron: ALW-monitor 2023**

Leefbaarheid in de wijk

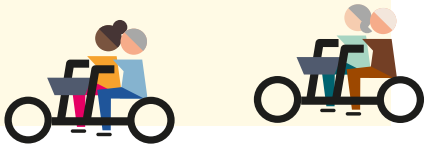
van de inwoners vindt dat er voldoende voorzieningen zijn voor 55-plussers

Dit is een daling ten opzichte van 2021 toen 27% van inwoners vond dat er voldoende voorzieningen zijn voor 55-plussers. Wij zijn in gesprek gegaan met de doelgroep om in kaart te brengen waar de behoeftes liggen van deze groep om hierop in te spelen.

Tijdens de sessies werd duidelijk dat ouderen verschillende verwachtingen hebben van voorzieningen. Terwijl sommigen zoals in de wijk Cranevelt zich thuis voelen bij de activiteiten in het wijkcentrum, gaven anderen aan dat zij deze centra vermijden vanwege een gevoel van infantiliteit. Volgens een deelnemer (70 jaar) van één van de focusgroepen: “Er is vaak weinig intellectuele stimulatie in de activiteiten, ik wil iets doen dat mij uitdaagt.”. Dit laat zien dat er een grote variatie is in de behoeften van ouderen, en activiteitenprogramma’s meer passend kunnen zijn voor de uiteenlopende behoeften van de 55-plussers.

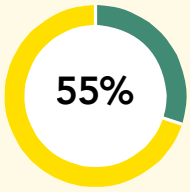
7,3

55-plussers geven hun buurt gemiddeld een 7,3 voor leefbaarheid

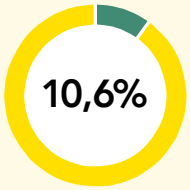
Veel ouderen willen wel verhuizen naar een kleinere woning, maar zijn bang hun netwerk te verliezen. In een van de sessies met partners werd opgemerkt: “Ouderen voelen vaak dat ze ‘in de weg zitten’, maar willen hun buurt niet verlaten omdat ze daar hun sociale netwerk hebben opgebouwd.” Ook willen ouderen hun voorziening niet kwijt zoals een tuin, een logeerkamer, een grote keuken of een garage. Ouderen zien zelf een oplossing in het delen van voorzieningen en meer samen in gemeenschapsvorm wonen maar missen hierin nog het juiste aanbod in Arnhem.

2.6 Ondersteuning en zorg

Van de wmo-gebruikers is 55-plusser
22.806 55-plussers maken gebruik van de wmo in 2024. Het aantal 55-plussers dat gebruik maakt van een wmo-voorziening stijgt. In 2021 was dat nog 51% van het totaal aantal wmo-gebruikers.

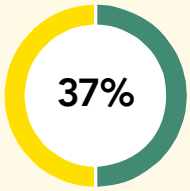
Het aandeel 55-plussers onder wmo-gebruikers is gestegen van 51% in 2021 naar 55% in 2024, wat wijst op een toenemende zorgbehoefte binnen deze leeftijdsgroep. Deze toename kan worden verklaard door vergrijzing en de daarmee gepaard gaande stijging van de zorgvraag. De stijging van het aantal gebruikers onder 55-plussers benadrukt de noodzaak om de wmo-voorzieningen aan te passen aan de groeiende vraag. Het is belangrijk om de toegankelijkheid en capaciteit van deze voorzieningen te waarborgen om de oudere populatie te blijven ondersteunen.

Van de 55-plussers is mantelzorger
Nog eens 10,6% van ouderen heeft mantelzorg gegeven maar doet dit niet meer.

Tijdens de bijeenkomsten kwam mantelzorg vaak terug als thema. Veel 55-plussers vinden mantelzorg zwaar. Ze werken vaak nog, hebben misschien nog kinderen thuis, én zijn mantelzorger voor hun ouders. Mantelzorg is een onmisbaar onderdeel van de ondersteuning voor ouderen in Arnhem, maar het legt een zware last op de schouders van degenen die deze verantwoordelijkheid op zich nemen. Hoewel er al hele goede organisaties in Arnhem zijn zoals SWOA en MVT weet niet iedereen waar zij naar toe kunnen voor vragen en ondersteuning. Het versterken van netwerken en het beschikbaar stellen van laagdrempelige ondersteuning zijn cruciale stappen om de overbelasting van mantelzorgers te voorkomen en te verlichten.

van de 55-plussers is vrijwilliger
In Arnhem bouwen we voort op een sterk fundament van vitale en actieve 55-plussers die onze gemeenschap verrijken. Onze 55-plussers worden steeds langer en actiever oud(er) in Arnhem en verrijken onze stad door zich (vrijwillig) in te zetten met hun passie en levenservaring. Ze doen dat bijvoorbeeld door hun talenten en senioriteit op de werkvloer, maar ook met oppassen op kleinkinderen of het geven van workshops in het wijkcentrum. Wij hebben vrijwilligers nodig om de laagdrempelige initiatieven voor ouderen in de stad draaiende te houden.

Bijlage 5: Infographic

Op eigen wijze oud(er) worden in Arnhem.

Samen bouwen aan de kracht van 55+-plussers

De bevolkingssamenstelling verandert.
In 2050 is in Arnhem:

1 op de 3 inwoners ***55+***

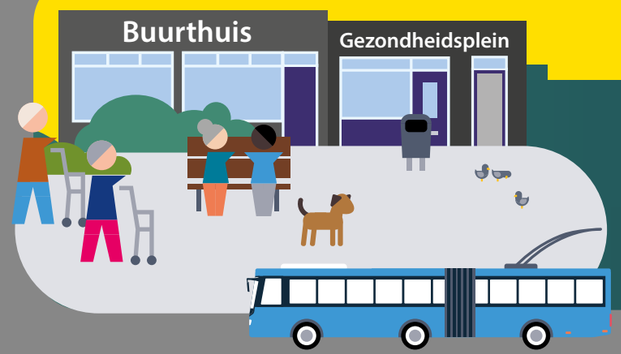
1 op de 8 inwoners ***75+***

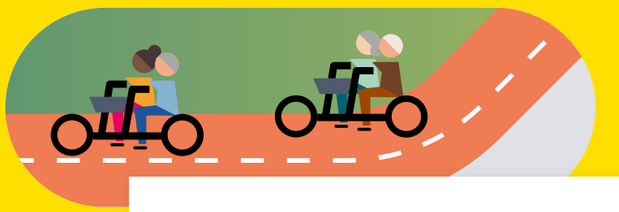
Samen wonen, samen leven

Een zorgzame wijk met infrastructuur aangepast op 55-plussers helpt hen langer zelfstandig wonen.

We zorgen voor:
- Passende voorzieningen en dementievriendelijke infrastructuur in wijken met veel 55-plussers.
- Gevarieerde woonvormen die ontmoeting en ondersteuning bevorderen.
- Toegankelijke programma's om digitale gezondheidsvaardigheden bij ouderen te versterken.

Meedoen en ontmoeten

55-plussers blijven gezonder en gelukkiger door verbonden te blijven met hun omgeving door ontmoetingen.

We zorgen voor:
- Inclusieve en toegankelijke ontmoetingsplekken in elke wijk.
- Een beweging van individueel naar collectieve voorzieningen voor welzijn.
- Ondersteuning voor mantelzorgers, vrijwilligers en buurtinitiatieven.

Gezond en fit

Een gezonde lichaam en geest houdt 55-plussers vitaal!

We zorgen voor:
- Een breed en toegankelijk aanbod van gezondheids- en beweegprogramma's.
- Bewustwordingsactiviteiten over vitaal oud(er) worden.
- Effectieve samenwerking tussen welzijn, zorg en woningcorporaties.

Bijlage 6: Kansrijke projecten 2025-2026

Visie: 55-plussers kunnen vitaal oud(er) worden en langer thuis blijven wonen doordat we in een inclusieve, zorgzame gemeenschap elkaar ontmoeten, naar elkaar omkijken en passende ondersteuning en zorg altijd dichtbij is. In dit overzicht lees je de kansrijke projecten voor de uitvoeringsagenda 2025 - 2026

Meedoen en Ontmoeten

Ambassadeurs van culturen: bevorderen van gezondheid en ontmoeting voor migranten ouderen.

In regionaal verband mede ontwikkelen van website Ontmoetsamen.nl. Een platform dat ouderen helpt bij het vinden van ontmoeting, dagbesteding wmo en wlz.

Kracht van de buurt: actieve bewoners, sterke gemeenschappen. In twee wijken faciliteren van laagdrempelige wijkinitiatieven door buurtgenoten om sociale cohesie en zorgzame buurten te vergroten. ☀

Stimuleren roze loper certificaat voor LHBTIQ+ vriendelijke zorg in Arnhem.

Verkennen kansen betaald werk na pensionering.

Gezond en Fit

Digiwijzer: Outreachend versterken digitale gezondheidsvaardigheden samen met Vaardig Arnhem. ☀

Versterken van Bewustwording over vitaliteit en zorgen van morgen bij 55-plussers: een stadsbrede communicatieaanpak. ☀

Opzetten voorzorg cirkels voor de ondersteuning van ouderen in kwetsbare posities.

Verkennen begrijpelijk en toegankelijk maken van financiële regelingen van de gemeente voor 55-plussers.

Creëren van zorgzame buurten: samenwerken aan strategische aanpak in 1 of twee wijken welzijn met zorgorganisaties, woningbouwcorporaties en welzijn.

Versterken aanpak Gezondheidsplein én welzijn op recept met focus voor 55-plusser. ☀

Verkennen inzet domotica bij huishoudelijk hulp.

Samen wonen, Samen leven

Organiseren van ontmoeting met de wijk in twee ontmoetingsruimtes van sociale huur complexen. ☀

Realiseren levensloop-bestendige woningen, inclusief gedeelde woonvormen voor ouderen.

Realiseren van deelscoot-mobielen in wijken en verkennen van delen van praktische en recreatieve hulpmiddelen. ☀

Project dierenbuddy: vrijwillige hulp bij thuis verzorgen van een huisdier.

Ontwikkelen plan van aanpak dementievriendelijk Arnhem.

Onderzoeken verlagen kosten OV abonnement 65-plus

Verkennen ontwikkeling passende infrastructuur ouderen bij herinrichting en nieuwbouw projecten.

Opnemen huisvesting voor 55-plussers in wijkstrategieën

Verkennen aanpak ouderenmishandeling, fraude en financiële uitbuiting.

☀ De projecten aangemerkt met een zonnetje hebben een speciale aanpak. Deze aanpak kenmerkt zich door gelijkwaardige inbreng en co-creatie tussen de gemeente en haar kernpartners. Binnen deze projecten staat samenwerking centraal, waarbij wederzijdse afhankelijkheid en gedeelde verantwoordelijkheid leidend zijn: we doen het samen. Dit principe vormt een belangrijk uitgangspunt van zowel het beleidsplan als de uitvoeringsagenda. Hoewel de uitvoeringsagenda nog ter ontwikkeling is bieden we met deze projecten alvast een inkijk in kansrijke ideeën die voortvloeien uit het co-creatietraject. Samen met de kernpartners zullen we monitoren wat werkt en waar mogelijk opschalen, binnen de kaders die de raad zal vaststellen.

Kernpartners

GGD Gelderland-Midden Locatie Arnhem
MVT Mantelzorg Vrijwillige Thuishulp Arnhem
PORTAAL
ROZET ontmoet ontdek ontwikkel
rijnstad
Buurthuizen Arnhems goud! 2022 2032
SPORTBEDRIJF ARNHEM
swoa